

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2970 — nočne 2994, 2994 in 2996

Izhaja vsak dan s petjem, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

Kljub vsemu zmaga demokracije

Ni verjetno, da bi nedeljske volitve takoj izkivale radikalne izpremembe v notranji politiki Češkoslovaške. Koalicija, ki je na vladi, dela že na tem, da število izgubljenih mandatov nadomesti s 17 poslanskimi mesti obrtne stranke, ki naj bi stopila v vlado. Agrarna stranka (45 mandatov), narodni socialisti (28 mandatov), češkoslovaški socialisti (38 mandatov) in češkoslovaška ljudska stranka (22 mandatov), te štiri stranke bi s pomočjo obrtne stranke lahko sestavile novo koalicijsko vlado, ki bi ji v bistvu ne bilo treba menjati dosedanje politike in ki bi imela v poslanski zbornici tudi zadostno večino. V Pragi danes že iščejo rešitev prav v tej smeri in jo bodo bržkone tudi našli.

Kljub temu lahko pričakujemo v bližnji bodočnosti radikalnejših izprememb. Notranja politika na Češkoslovaškem bo morala računati z uspehom sudetsko-nemške stranke pod vodstvom g. Henleina, a na drugi strani z uspehom slovaške avtonomistične stranke g. Hlinka. Tretje dejstvo: volilni boj je pokazal, da se je dosedanja koalicija že precej obrabila, saj so se nekatere koalirane stranke ostro pobijale med seboj.

Henlein je danes dejansko voditelj češkoslovaških Nemcev. Njegovih 44 mandatov tehta gotovo več kakor 44 mandatov, ki so jih imele prej ločene nemške stranke, kakor narodni socialisti, socialisti in krščanski socialci. Število glasov in število mandatov utegne biti isto, toda duh, ki jih obdaja, je drugi. Henlein je užgal nemško mladino in svoje volivce na Češkoslovaškem z istim mističizmom kakor Hitler v Nemčiji. Deset mandatov je iztrgal nemškim socialistom, ki so vodili realno politiko in so sodelovali v vladi, 11 mandatov nemškim kmetijem in 5 kršč. socialcem, ki so bili sicer v opoziciji, a se danes toliko bolj počutijo na Češkoslovaškem, kolikor slabše se godi katoličanom v Nemčiji. Henlein je sicer poslal po volitvah predsedniku Masaryku vdanostno izjavo, toda za češkoslovaško javnost ostane še vedno uganina. Henlein nastopa danes kot vodja Nemcev in zgolj političnega nemškega nacionalističnega gibanja, ki se ne deli po sociološkem ali svetovnoizazovnem gledanju in ne pozna več ne kmetijev, ne socialistov, ne krščanskih socialcev.

Druga politična skupina, ki svoj program čedalje bolj zavija v narodno zastavo, je Hlinkova. Tudi Hlinka nastopa kot voditelj naroda in ne več toliko kot vodja ideološkega katoliškega gibanja. V njegov avtonomistični blok so vstopili celo Razusovi protestanti. Hlinka bo imel v poslanski zbornici 22 mandatov, to je 3 več kakor dozdaj, in prav toliko kakor češkoslovaška ljudska stranka. Njegovo gibanje ni prav nič zgubilo na udarnosti in čedalje bolj zadobiva značaj golega protesta proti politiki Prage. V zadnjem času so se Hlinki pridružili še Poljaki.

Čeprav je Henlein samo predstavnik narodne manjšine, a Hlinka državotvornega naroda, obstoji med njunima gibanjima vendar velika sličnost, kolikor pač sloniha predvsem na narodnostnem načelu in vsebujeta tudi precejšnjo mero romantizma. To so gibanja, ki jim sicer očitajo, da se dvigajo nad hladnostjo vsakdanje realnosti, toda takšna gibanja pač najlaže užgejo v množicah strasti. Vsak pameten politik mora računati z njimi.

Henlein bo gotovo strnil češke vrste. Da bi njegova skupina sama sodelovala v vladi, je pač neverjetno. Republika je demokratska in z njo vsa vladavina. Henlein bi se šutil v tem demokratskem državnem ogrodju okovane. Da ohrani popolno neodvisnost, se niti voliti ni dal! Prav spričo Henleinovega pobjava je v Pragi vstala zopet stara misel, da bi Hlinkovo stranko povabili v vlado in tako osnovali češkoslovaški blok proti Nemcem. Nemški socialisti, ki so dozdaj sedeli v vladi, imajo itak samo še 11 mandatov in itak ne morejo v vladi veljati za predstavnike Nemcev. Ker se danes že pripravljajo na sodelovanje s češkimi socialisti, bi njihove koristi branili lahko ti sami. Vprašanje je, pod kakšnimi pogoji bi šel v vlado Hlinka. Vse kaže, da Hlinka še ni tako prikojil svojega avtonomističnega programa, da bi ga Praga, ki teži za centralizmom, sprejela. V ostalem kažejo danes v Pragi mnogo več razumevanja za Hlinkove zahteve kakor pred leti. Čeprav je malo verjetno, da bi takoj zdaj prišlo do sprave med Prago in Bratislavo, je gotovo, da bo pritisk 44 mandatov g. Henleina ugodno vplival na razmerje med Čehi in Slovaki. Nedeljske volitve pomenijo prav v tem pogledu mnogo. Čim bo Henlein razgrnil svoje karte, bo pač jasno vsem, da so trenja med Prago in Bratislavo v škodo Čehom in Slovakom. Hitlerizem prede svoje mreže tudi na Madjarskem, to je za hrbtom Slovakov. Verjetno je, da bi rad tudi madjarsko manjšino pognal v Henleinov tabore.

Četudi upoštevamo Gaydov uspeh (šest mandatov) in zgube nekaterih koaliranih strank, lahko trdimo, da se je češkoslovaški narod v nedeljo odločno izrekel za demokracijo. Sporazum med Kramářevimi narodnimi demokrati, ki kaj radi zagovarjajo režim močnejše roke, in s Střibernim ter fašistom Gaydom, ni prinesel tako pričakovane senza-

Odmevi Hitlerjevega velikega političnega govora

Po govoru - trda dejanja

Zakon o nemški vojski je izšel

Takošen vpoklic letnikov 1914-15
Vse vojašnice so že pripravljene

Berlin, 22. maja. c. Danes je izšel zakon o organizaciji nemške armade, ki ga je napovedal sredi pred Hitlerjevim govorom notranji minister Frick. Po tem zakonu se uvaža vojna obveznost za vse moške od 18 do 45 let. V slučaju vojne predvideva uredba tudi delno vojaško obveznost za ženske. Zato se bo zanje izdelala še uredba o potrebni vojaški izobrazbi že za časa miru.

Letos bodo takoj poklicali na nabore vse obveznike, ki so se rodili v letih 1914 in 1915. Letnik 1914 bodo še letos vpoklicali v vojašnice in sicer za dobo enega leta. Letnik 1915 bo vpoklican prihodnje leto. Starejši letniki ne bodo vpoklicani v vojašnice, pač pa bodo pozvani na pro-

stovoljne vojaške vežbe. Posebno je to predvideno za letnike od 1910 do 1913, to pa zato, ker so ti letniki tako že organizirani in izobraženi v hitlerjevskih organizacijah. Starejši letniki pa ne bodo vpoklicani več na odsluženje vojaškega roka.

Vojašnice so pripravljene, da sprejmejo veliko število mladine. Mnogi od njih so že poprej izvršili pripravljane vojaške tečaje v posebnih organizacijah, kjer so uživali delno vojaško vzgojo. Služba bo trajala eno leto. Del te dobe bo obsegal delovno službo. Tisti, ki so bili že v delovni službi, bodo šli v vojašnice, da se privadijo popolnega vojaškega življenja.

Po sodbi »Gazete Polske« so za Poljake posebno pomembne tri Hitlerjeve trditve: 1. da Nemčija ne želi izvajati politike germanizacije tujih narodov, 2. da bo Nemčija spoštovati sedanjo evropsko teritorialno ureditev, in 3. da želi tudi v bodoče prijateljsko politiko do Poljske.

»Kurier Porany« pa posebno omenja besede, s katerimi se je Hitler tudi to pot poklonil spomenu pokojnega maršala Pilsudskega.

V Avstriji: „Priznanje krivice“

Dunaj, 22. maja. AA. Korbiro poroča: »Reichspost« smatra Hitlerjevo držanje napram Avstriji za enostransko in tendenčno. List pravi, da nemški kancler s svojim govorom o Avstriji ni storil germanstvu nobene dobre usluge. S tem, da je Hitler odklonil pristop k paktu o nevmešavanju v avstrijske notranje zadeve, je sam priznal krivdo Nemčije. Ta krivda ni niti mala niti se da olepšati, ker jo je priznal pred vso Evropo.

V Španiji: „Pravi državnik“

Berlin, 22. maja. AA. DNB poroča iz Madrida: Španski listi priobčujejo brez razlike na strankarsko pripadnost obširne komentarje o sročnem Hitlerjevem govoru. »ABC« piše med drugim, da je Hitlerjev govor pokazal pravega državnika in da je nemški kancler potrdil, da je Nemčija pripravljena sodelovati pri ohranitvi miru.

V Ženevi: „Ni podrl vseh mostov“

Berlin, 22. maja. AA. DNB poroča iz Zeneve: V krogih Zveze narodov izjavljajo, da je za zdaj še prerano govoriti o dalekosežnosti sročnega Hitlerjevega govora. To priznavajo, da je govor programatičnega pomena. V tukajšnjih nevtralnih krogih poudarjajo zlasti to, da dopušta Hitlerjev govor nadaljna pogajanja, ker ni podrl vseh mostov.

Odmevi po Evropi

V Nemčiji: „Železna logika“

Berlin, 22. maja. AA. Alfred Rosenberg piše v glavnem organu narodno socialistične stranke »Völkischer Beobachter« o sročnem govoru državnega kanclerja Hitlerja in pravi med drugim:

Vsi tisti, ki so doživeli zgodovinski govor našega voditelja, pa tudi tisti, ki stoje v drugih političnih taborih, pač niso mogli, da ne bi občudovali sile in železne logike tega govora. Tisti, ki tega niso hoteli javno priznati, morajo zdaj vsekakor vsaj v duši kapitulirati.

V Angliji: „Vrata so odprta“

London, 22. maja. b. Hitlerjev govor so pričakovali v vseh političnih krogih z velikim zanimanjem. Govor je izval v splošnem zadovoljstvu. Mnogi listi prinašajo samo vsebino tega govora, ker je kancler govoril zelo dolgo, namreč 2 uri 20 minut, zaradi česar se ni posrečilo prinesiti vsega govora. Po mnenju nekaterih listov predstavlja 13 Hitlerjevih zahtev temelj za razgovore, glede katerih bi moglo pridi do sporazuma, ker je Hitler zelo previdno pustil odprta vrata. Posebno zadovoljstvo je zbudilo, da Hitler sicer ne odstopa od oborožitve Nemčije, pač pa naglašja, da bo ta oborožitev šla samo do gotove meje do časa, da bo vedno mogoče začet z razgovori o razorožitvi. Iz mnogih točk se vidi, da jih je Hitler postavil na temelj znanih britanskih predlogov.

Čim je bil znan tekst Hitlerjevega govora, je bil o njem telefonično obveščen MacDonald, ki se mudi v Edinburghu. Ostali člani vlade so v ministrski sobi izmenjevali misli. Dopoldne je bila sklicana seja vlade, na kateri se je izključno razpravljalo o Hitlerjevem govoru. Parlamentarni krogi so dopoldne pričakovali, da bo Baldwin na popolnanski seji poslanske zbornice odgovoril Hitlerju.

V Parizu: „Past za Anglijo“

Pariz, 22. maja. b. Tisk prinaša v obširnem izveščanju iz Hitlerjevega govora. Sicer pa so komentarji njegovega govora kratki, ker je prenos govora trajal zelo dolgo. — »Journal« ugotavlja, da govor ne vsebuje ničesar novega. Hitler zagotavlja Franciji, da ne postavlja nobenih teritorialnih zahtev, vendar pa veže sodelovanje s Francijo pod mnoge pogoje. — »Echo de Paris« pravi, da izhaja iz Hitlerjevega govora to, da zavrača podpis vseh obveznosti. Pertinax naglašja, da je Hitler poskušal, da s svojimi novimi predlogi razdvoji vlado, ki hočejo organizirati mir in združiti svoje moči. Pertinax zavrača Hitlerjeve predloge v smeri razorožitve. Samo neinformirani bi mogli namesti Hitlerjev razlog. V obzir se mora vzeti industrijska premoč Nemčije, ki more v najkrajšem času producirati napadalno orožje, pa bi razorožitve drugih prišla tedaj Nemčiji samo v korist. Ti predlogi se ne morejo smatrati kot znak nirovnih razprav. Po Pertinaxovem mnenju je najzanimivši del v Hitlerjevem govoru izjava o pomorski razorožitvi. Njegova namera je jasna. On si prizadeva izveličati Anglijo iz koalicije, ki se pripravlja.

cije. Vse tri skupine skupaj imajo komaj 17 mandatov, to je 2 več kakor doslej. Če pomislimo, da so socialisti stalno na vladi, in da je v času gospodarske krize v svobodnem volivnem boju lahko agitirati proti strankam, ki nosijo odgovornost, ni pač nič posebnega, ako so komunisti ohranili svojih 30 mandatov. Zguba socialistov (od 42 na 38 mandatov) ni velika.

Češkoslovaška ljudska stranka je zgubila tri mandate. Tudi ona nosi že mnogo let vladno odgovornost. Čeprav je v vladni koaliciji, so ji kmetijski med zadnjo volivno agitacijo napovedali boj na nož. In kmetijski nimajo za takšen boj samo dovolj kapitala na razpolago, ampak po večini tudi ves državni aparat. V stranki sami sta že delj časa na delu dve liniji: prva (Sramek) je odločna zagovornica čiste demokracije, druga (Stašek) se navdušuje bolj za korporacijske ureditve države. To trenje gotovo zmanjšuje udarnost stranke. Spričo vsega tega ni zguba 3 mandatov tako velika. V Pragi sami so lidovci dobili nad 7000 glasov več kakor pri prejšnjih volitvah. — V ostalem so tudi druge stranke iz vladne koalicije zgubile po več mandatov; tako Beneševi narodni socialisti

V Italiji: „Razočaran...“

Rim, 22. maja. AA. Sročni govor kanclerja Hitlerja je zapustil v diplomatskih in političnih krogih večinoma ugoden vtis. S posebnim zadovoljstvom opozarjajo na tisti del Hitlerjevega govora, v katerem je izjavil, da se ne odreka teritorialnim določbam in obveznostim versake pogodbe. Pač pa obžalujejo ti krogi, da Hitler ni bil jasnejši glede Avstrije. Prav tako ni v njegovem govoru nobenega odstavka, ki bi govoril o sodelovanju Nemčije pri podonavski konferenci. Prav tako se boje, da bo uradna Nemčija še dalje podpirala nacionalno socialistično propagando v Avstriji. V splošnem je Hitler Italijo razočaral.

Na Poljskem: „3 važne točke“

Varšava, 22. maja. AA. Današnja »Gazeta Polska« pravi, da je Hitlerjev govor pomemben in jedrnat, da je njegov namen prepričati svet o miroljubnosti tretjega rajha. Iz Hitlerjevih besed o Avstriji se po sodbi tega lista še ne ve zagotovo, ali se misli Nemčija udeležiti rimske konference.

Baldvin odgovarja

„Sprejmimo govor z vedrim razpoloženjem“

London, 22. maja. c. Danes popoldne ob 15.30 sta se začeli seji angleške spodnje zbornice in lordske zbornice. Že dolgo ni bil angleški parlament tako napolnjen kakor danes. Diplomatska loža je bila zasedena do zadnjega kotička. Vse je pričakovalo, kako bo angleška vlada odgovorila Hitlerju na njegov večerajšnji govor.

Ze jutraj se je sestala k seji angleška vlada. Kakor znano, je bilo sklenjeno, da se bo ta seja vršila samo tedaj, če bi Hitler s svojim govorom v kateremkoli oziru presenetil angleško vlado. Vsekakor je torej Hitlerjev govor prinesel nove momente, katere je angleška vlada morala vpoštevati, preden je mogla podati v obeh zbornicah svoje važne izjavi. Izid seje angleške vlade pa je pokazal, da angleška vlada takole razume Hitlerjev govor: Takoj je treba zvišati angleško letalstvo in sicer tako, da bo angleška letalska armada leta 1937 največja v Evropi.

Debat o angleški obrambni politiki je topot otvoril podpredsednik vlade Stanley Baldwin. Najprej je izjavil, da je v splošnem treba vzeti Hitlerjev govor z zelo vedrim razpoloženjem. Posebno je angleška vlada vesela zaradi tega, da se je Hitler v vseh vprašanih tako obširno razgovoril. Saj je govoril predvsem o vprašanih, ki angleško politiko najbolj zanimajo. Po vsem se vidi, da je hotel Hitler odgovoriti na debato, ki se je vršila v angleškem parlamentu 2. maja letos in kjer je angleški zunanji minister tako jasno govoril o nerazumljivosti nemške politike. Angleška vlada sprejema Hitlerjev govor kot poziv za sodelovanje, in vsemu svetu je znano, da je bila Anglija zmeraj za sporazum. Zelo ugodno je na angleško vlado vplivalo tudi dejstvo, da Hitler

sprejema vsiljako omejitve v letalskem oboroževanju, in sicer to oboroževanje ne more preprečiti moči namočnejshe letalske armade na zapadu. To stališče odgovarja tudi namenom angleške politike.

Dalje je Baldwin izjavil, da je angleška vlada zelo vesela, da se je Hitler izjavil tudi o locarnski pogodbi, še bolj pa zato, da je predlagal, naj se locarnska pogodba dopolni z letalsko pogodbo med zapadnimi velesilami. Ta del Hitlerjevega govora je popolnoma v skladu s francosko-nemško konvencijo z dne 3. febr. 1935. Anglija sedaj ve, kaj misli Nemčija, in to je že veliko.

Ko je Baldwin končal svoj govor, je bil ves parlament nekoliko presenečen. Baldwin topot zopet ni odgovoril Hitlerju tako, kakor bi bilo to potrebno. Nekateri parlamentarni krogi mislijo, da je Hitler sročil zopet skušal oddvojiti Anglijo in Francijo od Rusije.

V lordski zbornici je prebral spomeno vlade letalski minister lord Londonderry. Izjavil je, da bo Anglija imela konec leta 1937 nad 5500 lovskih letal in nad 31 novih letališč po vsej Angliji.

Nova angleška vlada?

London, 22. maja. AA. Predsednik vlade MacDonald se vrne jutri v London, da bo nadaljeval svoje prejšnje konsultacije o rekonstrukciji britanske vlade, ki jo je pričakovali že prve dni meseca junija. V zvezi s to rekonstrukcijo se širijo v londonskih političnih krogih najraznovrstnejši glasovi. Verzija, ki se najbolj kolportira, je ta, da bo predsednik nove vlade Baldwin, zunanji minister Eden, finančni minister Neville Chamberlain in notranji minister sir John Simon. MacDonald, ki bi po trditvah poluradnih krogov zapustil svoje predsedniško mesto, bi pa na nasvet zdravnikov prevzel kateri manj utrudljiv resor in bi še dalje ostal v vladi, morda kot varuh državnega pečata. Vsekakor je ne glede na bodočo sestavo britanske vlade, že sedaj jasno, da je gg. MacDonaldu, Baldwinu in siru Johnu Simonu do tega, da izpremembe v vladi nikakor ne bi smele vplivati na široki koalicijski značaj vlade. Vse konsultacije za rekonstrukcijo vlade se zato vrše v tem duhu.

Polk. Adam v Celovcu

Celovec, 22. maja. SE. Generalni tajnik domovinske fronte je imel tukaj veliko agitacijsko zborovanje, kjer je razglabljal o načinu, kako ustvariti enotno mladinsko fronto. Dotaknil se je tudi habsburskega vprašanja, in sicer v znanim smislu, »da vprašanje ni sodobno«, toda da Avstrija vztraja pri tem, da je notranjepolitično avstrijsko in ne mednarodno. O slovenski narodni manjšini polkovnik Adam ni smatral potrebno govoriti.

Dunajska vremenska napoved: Obilna oblačnost. Ponekod padavine z nevihtami. Na vzhodu topleje. Temperatura še nad 10° C. Razvoj vremena zelo negotov.

Pomnite!
1. — 11. junij
XV. Velesojem
v Ljubljani
Pregled domače produkcije

Posebne razstave:

- Gasilska razstava
- Modna rev. - gospodinjstvo
- Salon avtomobilov
- Pohištvo
- Male živali

Polovična vozina na železnici, parobrodih in avijonih. — Razstavišče obsega 40.000 m²

Po češkoslovaških volitvah

Henlein ne sme v novo vlado!

Henlein

Predsednik Malypetr je začel pogajanja z raznimi strankami za sestavo nove vladne večine. Ker dosedanja vladna koalicija razpolaga samo s 149 poslanci in torej nima večine v novem parlamentu, se bo Malypetr potrudil, da pritegne nove stranke v vladni blok. Veliko mu je na tem, da dosedanja obe nemški vladni stranki (krščanski socialci in socialni demokrati) ostaneta v vladni koaliciji. Nadalje je bilo sklenjeno, da se povabita tudi obrtniška stranka in

Milinkov blok slovaških avtonomistov. Poleg imenovanih ne pride v poštev nobena druga stranka za sodelstvo pri sestavi nove vladne večine.

Praga, 22. maja. b. Organ dr. Beneša »Češko Slovo« se danes bavi z izidom češkoslovaških volitev s posebnim ozirom na Henleinovo zmago v nemških krajih in ugotavlja, da nemški narod in njegove politične stranke ne smejo pozabiti dejstva, da nihče ne more omajati čvrstosti češkoslovaške republike. Češkoslovaška demokratska stranka so dovolj močne, da odbijejo vsako pogibel za državo. Češkoslovaška nacionalno socialistična stranka, ki ji pripada dr. Beneš, ne bo dopustila, da bi Henlein stopil v vlado. Če bi to poskušal, češkoslovaška narodno socialistična stranka v taki vladi ne bi sodelovala.

Kako je volila Praga

1. Češki agrarci	17.009	(17.510)	501—
2. Češki soc. dem.	79.773	(68.101)	11.672+
3. Češki nar. soc.	107.200	(117.517)	10.317—
4. Komunisti	69.762	(50.010)	19.752+
5. Češka ljud. str.	29.767	(24.549)	5.218+
6. Nemški soc. dem.	3.348	(3.483)	135—
7. Slov. ljud. stranka	—	—	—
8. Nemški agrarci	467	(—)	467+
9. Nem. kršč. soc.	1.518	(1.955)	427—
10. Češki obrtniki	36.501	(21.989)	14.512+
11. Madžari	2.223	(11.668)	9.445—
12. Henlein	10.589	(2.777)	7.812+
13. Fašisti	4.801	(—)	4.801+
14. Uradniki	4.135	(—)	4.135+
15. Stranka dolžnikov	—	—	—
16. Nar. združenje	140.107	(96.448)	43.659+

OUZD v borbi proti tuberkulozi

Ob priliki lanskoletnega protituberkuloznega kongresa je ljubljanski Higijenski zavod priredil dobro uspešno higijensko razstavo, ki je imela namen prikazati vse, kar je za protituberkulozno borbo v naši banovini važno. Te razstave se je z zelo zanimivimi razstavnimi predmeti udeležil tudi ljubljanski Okrožni urad. Razstavljeno gradivo je vzbudilo zanimanje ne samo v naši javnosti, temveč tudi v inozemstvu. To dokazuje, da ljubljanski OUZD problemu tuberkuloze posveča prav posebno pažnjo. To je prav za prav samo po sebi umevno, ker je urad predstavnik zdravstvenih potreb našega slovenskega delavstva in deloma tudi nameščenstva. Tuberkuloza pa je za delavstvo najnevarnejša, najizrazitejša in tudi najbolj razširjena bolezen.

Ob priliki prireditve protituberkulozne tedna, ki se po odredbi ministra socialne politike in za narodno zdravje ter v sporazumu z Jugoslovansko ligo proti tuberkulozi vrši v času od 19. do 26. maja 1935 po celi državi, je prav, ako na kratko orisemo tudi prizadevanja ljubljanskega OUZD v pogledu protituberkulozne borbe. Temelj uspešnega protituberkuloznega dela v kurativnem in v preventivnem pogledu tvori nedvomno zadostno število fiziologov, ker je jasno, da morajo tuberkulozi biti kos le strokovno dobro usposobljeni zdravniki. Zato teži Okrožni urad za tem, da ima v vseh važnejših delavskih središčih nameščene take zdravnike, ako že ne v svojstvu lastnih zdravnikov, pa vsaj v svojstvu zdravnikov protituberkuloznih dispanzerjev. Tako delujejo zdravniki specialisti v Ljubljani, v Mariboru, v Celju in Slovenjgradcu, dočim je urad s protituberkuloznimi dispanzerji v Ljubljani, na Jesenicah, v Kranju, v Trbovljah, sklenil posebne pogodbe, po katerih so zavarovanci Okrožnega urada deležni specialne zdravniške pomoči in pa potrebne socialne skrbstva. V to svrhu Okrožni urad subvencionira dotične dispanzerje. V tesnem sodelovanju z Narodno protituberkulozno ligo si urad prizadeva, da se v doglednem času otvorijo protituberkulozni dispanzerji tudi v Ptuj, v Prevaljah in v Novem mestu. Pričakovati je, da bo v kratkem pričel posloovati tudi dispanzer v Šoštanj. Bistveni del dobro organizirane protituberkulozne borbe morejo biti tudi tako zvali pneumothorax postaje za davanje zraka. Te postaje poslujejo deloma kot ustanove OUZD ali dispanzerjev, deloma kot ustanove bolnišnic ali državnih dispanzerjev, tako, da je mreža teh postaj v celi banovini gosto razporejena, tako, da je bolnikom zdravljenje sedaj prav znatno olajšano. Uradovi ambulatoriji in tudi ambulatoriji dispanzerjev so opremljeni z rentgen aparatom, tako, da so točne diagnoze lahko mogoče. Priznati moramo, da uradove ordinacije in protituberkulozni dispanzerji poslujejo brezhibno in da so uspehi teh ustanov danes prav vsega uvaževanja vredni, ker niti malo ne zaostajajo z uspehi v drugih naprednejših državah. Našemu zavarovanemu delavcu je danes dana možnost, da se brez posebne zamude na času more posluževati najmodernejših diagnostičnih in zdravilnih naprav v primeru nesreče, ako zbolí na jetiki. Pa tudi ostalo rečno prebivalstvo se marljivo poslužuje protituberkuloznih dispanzerjev. Zeteti bi bilo, da bi važnost teh zdravstvenih ustanov znali ceniti tudi ostali faktorji, zlasti podeželske občine in pa delodajalci.

Protituberkulozna borba seveda ne more imeti uspeha, ako bolnikom ne nudi možnosti za učinkovito zdravljenje. Tem potrebam služijo sanatoriji Brestovac, Klenovnik, Golnik in Kraljevica, deloma pa tudi oddelki za bolne na pljučih v naših bolnišnicah in v lažjih primerih tudi protituberkulozni dispanzerji. V letu 1934 se je zdravilo v zdravilišču Klenovnik 138 članov, v zdravilišču Brestovac 54 članov, v zdravilišču Golnik 6 članov in v Kraljevici 8 članov, skupno 18.948 oseb. Uspehi zdravljenja so do 80 odstotkov uspešni. Izdatkov za ta zdravljenja je imel urad 2.500.000 Din brez ozira na polhranarino svojcem.

Posebna pozornost posveča Okrožni urad tudi svojcem obolelih zavarovancev na ta način, da svoje vodi v strogi evidenci in da odreja zanje periodične zdravniške preiskave, zlasti preiskave otrok. Na ta način hoče urad pravočasno preprečevati infekcije, oziroma hoče ugotoviti v pravem času začetna obolenja. Važno nalogo v tej smeri izvršujejo dispanzerji sami s periodičnimi pregledi otrok v solah na okolišu dispanzerja.

Delovanje Okrožnega urada na polju protituberkulozne borbe v kurativnem in preventivnem pogledu je urejeno s posebno uradovo naredbo tako, da je koncentrično delovanje vseh činiteljev: zdravnikov, uradnikov, ambulatorijev, dispanzerjev, zavarovancev samih harmonično in da zažame vse uspeh. Samo po sebi je umevno, da mora urad zdravstveni propagandi posvečati posebno pozornost. V ta namen se vrše predavanja po zdravnikih, po možnosti z diapozitivi, in sicer morata na vsaki 2000 zavarovancev odpasti najmanj letno dve predavanji.

Kljub izredno neugodnemu finančnemu položaju je Okrožni urad do danes v polnem obsegu izpolnjeval svoje dolžnosti napram zavarovancem

in njihovim svojcem, obolelim na tuberkulozi. Zal, danes svojci zavarovancev nimajo v pogledu možnosti zdravljenja istih ugodnosti, kakor jih imajo zavarovanci sami, vendar pa imajo svojci možnost prav tako uspešnega zdravljenja, deloma v bolnišnicah, deloma v dispanzerjih. Dolžnost Okrožnega urada je, da problemu tuberkuloze posveča stalno intenzivno pažnjo in da budno zasleduje vse, kar je s problemom tuberkuloze v zvezi. V tej smeri bo potrebno še mnogo storiti. Opozarjam samo na velike zdravstvene nedostatke po naših oblatih in pa tudi na nezdružene stanovanjske razmere našega delavstva. Urad mora pričeti misliti, da organizira posebno službo v pogledu skrbstva za zdravstvene prilike v oblatih, ker moramo žal ugotoviti, da inspekcija dela radi skromnih kreditov tem nalogam ni kos. Tudi Okrožni urad nima sredstev, vendar pa more s svojim aparatom tudi v tem oziru mnogo dobrega doseči. Z uvedbo zavarovanja za primer starosti in invalidnosti bomo mogli v protituberkulozni borbi storiti velike korake naprej. S sredstvi teh panog zavarovanja bo mogoče organizirati akcije za delavska stanovanja, dana bo možnost postaviti hiralnice in izolirnice za neozdravljive bolne, dana bo tudi možnost, da poglabimo in izboljšamo sedanje metode preventivnega in kurativnega skrbstva. Zato je uvedba invalidnega in starostnega zavarovanja tudi iz tega razloga tako nujno potrebna!

Dr. Joža Bohinjec.

Zborovanje gostilničarjev

Novo mesto, 23. maja.

Danes je v Novem mestu zborovalo 88 delegatov, večinoma predsednikov Zveze združenih gostilničarskih obči za dravsko banovino. Zborovanje se je vršilo v dvorani hotela Windischer. Zborovanje je otvoril ob 10 dopoldne predsednik Zveze g. Ciril Majcen iz Ljubljane. Pozdravil je zastopnike banovine, tukajšnjega okr. načelnika g. Krajskega, predsednika »Zemaljskega saveza« gosp. Nikoliča Mihajla in generalnega tajnika Sikoliča, ki sta prispeela iz Belgrade na zborovanje, zastopnika žel. ravn. g. Kavška, novomeškega župana g. dr. Režeka, zastopnika Tujsko-prometne zveze za Maribor g. Valjka in za Ljubljano g. Pintarja, ravnatelja Kmetijske šole g. Zupančiča, predsednika Vinarskega združenja g. Grma, predsednika novomeškega gostilničarskega združenja g. Windischerja, zastopnika zbornice TOI g. dr. Koceta in zastopnike tiska.

Predčitanih je bilo več brzojavnih pozdravov, nakar je predsednik pozval zbrane, da zakličejo trikrat: »Slava!« pokojnemu Aleksandru I. in trikrat »Živio!« mlademu kralju Petru II. Nato se je spomnil vseh umrlih zveznih članov. Predčitani so se brzojavni pozdravi Nj. Vel. kralju, trgovskemu ministru, finančnemu ministru in zunanjemu ministru.

Predsednikovo obširno poročilo je pokazalo in razgalilo vse trpljenje in težave gostilničarskega stanu. Konkurenca radi krošnjarenja je danes za gostilničarje zelo hud udarec. Saj jim stoji vino, za katerega so morali plačati visoke davščine in še visoko trošarino, v kletih, medtem ko razni ljudje nemoteno krošnjarijo za vino od hiše do hiše. Velike preglednice dela gostilničarjem visoka trošarina, ki znaša približno do 2.50 Din za liter ter etane tako vino že v kletih 7—12 Din liter.

Obravnavalo se je danes vprašanje policijske ure, prometne davščine, ustanavljanja novih gostilničarskih obči, poudarilo se je, naj bi se ne odpravljale nove gostine, da bi mogle poleg hotelov živeti v letoviščarskih krajih tudi podeželske gostilne.

Nato so poročali funkcionarji. Zvezni ravnatelj g. Petela je poročal, da je v Zvezi združenih 50 gostilničarskih združenj s 5074 člani. V kratkem se bo osnovalo tudi združenje gostilničarjev v Črnomlju in Metliki. Odboru je bila izročena razrešnica s pohvalo. Nato je bil sprejet proračun za leto 1935 z malimi spremembami. Proračun za lanskó leto izkazuje 42.000 salda.

V razgovor je prišlo strokovno glasilo »Gostilničarski vestnik«. Pri volitvah v nadzorstveni odbor so bili izvoljeni še Dolničar, Kramar in Malner. Pri razgovoru o kolodvorskih restavracijah in okrepčevalnicah se je ugotovilo, da vlaki na postajah premalo časa stojijo, radi česar potnikom ni mogoče posesti. Obravnavali so dalje važnost železniških zvez na Dolenjsko in v Zasavje.

Popoldne ob 3 so imeli delegati prijateljski sešatek, nato pa so si ogledali vzorne naprave kmetijske šole, zlasti one vinogradniške stroke.

Nemško-italijanske rane

Južni Tirolci

Kako gleda na problem knez Starhemberg

Dunaj, 22. maja. SE. »Innsbrucker Nachrichten« objavljajo senzacionalen razgovor njihovega urednika z zveznim podkanceljem Starhembgom o vprašanju južnega Tirola. Knez Starhemberg se je med drugim izrazil:

»Čisto upravičeno vzbuja položaj južnih tirolskih Nemcev pod Italijo največje zanimanje vsega tirolskega prebivalstva. Po daljšem in resnem razmišljanju sem prišel do zaključka, da lahko javno izpovem, da je nemški narodni socializem južne Tirole izdal. Po južnem Tirolu se je razlila od Berlina plačana propaganda, ki ni samo kulturnega značaja, ampak je naperjena karavnost proti italijanski državi. Nemstvo v južnem Tirolu je tako prišlo v zelo resen položaj. Južni Tirol je zopet dokazal, kako malo je nemški narodni socializem sposoben braniti interese narodnih manjšin drugod, ker jih z neprestanim ščuvanjem proti državnim oblastem spravlja le v vedno nove nevarnosti. Avstrija je dolga leta na pameten in previden način posredovala pri italijanski vladi v prilog Nemcev južnega Tirola in je pri tem imela uspehe ter izpostavila mnogotere neprecenljive kulturne ugodnosti za nemstvo pod Italijo. Nemški narodni socializem je s svojo brezobzirno in nespametno propagando vse to podrl.

Cisto lažnjiva je trditev, da se Avstrija za južni Tirol ne briga. Demagoška lažnjivost pa je trditev,

Zasedanje Sveta Zveze narodov

O Abesiniji-Podonavju - Avstriji

Zeneva, 22. maja. e. Današnji dan zasedanja Sveta Zveze narodov je bil ves pod vtisom snočnjega Hitlerjevega govora. Reči se mora, da so vsi v Zenevi zbrani diplomati poslušali ob svojih radijih Hitlerjev govor. Splošno presenečenje je vzbudilo, da je Hitler imenoma dvakrat v svojem govoru napadel Edena. Ta afront nemškega zveznega kancelerja proti Edenu se smatra kot zadeva osebnega nerazpoloženja Hitlerjevega napram Edenu in na ta način poskuša Hitler onemogočiti Edena za bodočega zunanjega ministra. Zato je vladalo tem večje zanimanje za uradno besedilo Hitlerjevega govora, ki ga je danes dopoldne dostavil nemški DNB zenevskemu tajnistvu Zveze narodov. Iz besedila, ki ga je dostavil DNB, pa se vidi, da so naknadno marsikaj spremenili v Hitlerjevem govoru in da v tem besedilu tudi niso več osebni napadi na lorda Edena. Skoraj istočasno pa, ko je prišlo to besedilo v Zenevo, so nemške radio postaje na kratke valove prenašale gramofonske posnetke vsega Hitlerjevega govora. Zanimivo je bilo ugotoviti, da je Hitler na teh ploščah še zmeraj govoril to, česar v njegovem uradnem besedilu v Zenevi več ni bilo.

Svet Zveze narodov se je dopoldne sestel na kratko sejo pod predsedstvom Litvinova. Obravnaval je tekoče zadeve tajništva ZN in

je češkoslovaški delegat Osusky poročal o mandatom vprašanju. Nato se je govorilo še o finančnem položaju Avstrije, Madžarske in Poljske, nakar je precejšnje vznemirjenje vzbudila nenadna intervencija italijanskega delegata, barona Aloisija, ki je nenadoma smatral za potrebno, da opozori ZN na njene civilizatorične dolžnosti v Abesiniji. Po tem kratkem opominu ZN se je baron Aloisi vse del.

Glavna debata pa se danes ves dan vodi za kulisami Zeneve. Dopoldne je prišel v Zenevo Laval in se je sestel z Edenom in Aloisijem. Ta trojica zastopnikov evropske politike je ves dan govorila o italijansko-abesinskem sporu. Italija ne popušča in tako se sedaj išče rešitev na vse strani.

Tudi zastopniki podonavskih držav so se danes mnogo posvetovali. Obravnavali so vprašanja, ki so na dnevnem redu podonavske konference v Rimu. Zelo mnogo so tudi ti seveda govorili o Hitlerjevem govoru in so posebno obžalovali, da se Hitler ni bolj jasno izrazil o avstrijskem problemu. Vendar pa ti razgovori danes niso mogli dovolj napredovati, ker je treba počakati na prihod Beneša in Titulesca, ki edina lahko prineseta največ pomoč za ugodni razvoj vsega problema.

Avstrija želi 100.000 mož

Rekruti izbrani po političnem ključu

Zeneva, 22. maja. TG. Poleg abesinskega vprašanja je glavni predmet razgovorov med diplomati avstrijska zahteva po oborožitvi. Avstrija je v Zenevi izrečno izjavila vsem zainteresiranim državam, da ne zahteva uvedbe splošne in obvezne vojaške službe, ampak da želi samo, da se avstrijska vojska postopno zviša na 100.000 mož. Avstrijska zvezna

vlada bi novo vojaštvo izbirala iz nabitara samo med politično zanesljivimi, ker se boče na ta način izogniti nevarnosti, da ne vdere preveč hitlerjevskih pristavev v kader njene stalne vojske. Sliši se, da sta Italija in Francija pripravljene pristati na avstrijske predloge.

Uradni volivni izidi

Belgrad, 22. maja. Glavni volivni odbor je danes končal delo za končno določitev števila glasov, ki so jih dobile vse državne liste pri volitvah za narodne poslance dne 5. maja 1935.

Ugotovljeno je, da so posamezne državne liste dobile po banovinah tole število glasov: Belgrajsko upravno področje: Jevtić 31.957, Maček 9733, Ljotić 387, Maksimović 1486, udeležba 57.89%;

Dravska: Jevtić 125.180, Maček 22.220, Ljotić 2530, Maksimović 47, udeležba 46.96%.

Savska: Jevtić 173.496, Maček 440.383, Ljotić 2351, Maksimović 795, udeležba 79.18%.

Vrbaska: Jevtić 119.429, Maček 97.543, Ljotić 128, Maksimović 1891, udeležba 80.24%.

Primorska: Jevtić 68.380, Maček 133.308, Ljotić 1048, Maksimović 366, udeležba 77.12%.

Drinska: Jevtić 215.177, Maček 106.557, Ljotić 1482, Maksimović 3640, udeležba 79.70%.

Zetska: Jevtić 154.701, Maček 35.738, Ljotić 792, Maksimović 4255, udeležba 78.87%.

Dunavska: Jevtić 348.079, Maček 132.119, Ljotić 13.597, Maksimović 9579, udeležba 71.66%.

Moravska: Jevtić 255.075, Maček 54.652, Ljotić 805, Maksimović 8194, udeležba 78.38%.

Vardarska: Jevtić 255.528, Maček 44.092, Ljotić 968, Maksimović 3303, udeležba 70.51%.

Skupaj je glasovalo za listo, katere nosilec je bil predsednik vlade in ministar za zunanje zadeve g. Bogoljub Jevtić 1.746.982;

za listo, katere nosilec je bil g. dr. Vladko Maček 1.076.345;

za listo, katere nosilec je bil g. Dimitrije Ljotić 24.088;

za listo, katere nosilec je bil g. Božidar Maksimović 33.549.

Za vse liste skupaj je glasovalo 2.880.964. Od tega števila je glasovalo za listo g. Bogoljuba Jevtića 60.64%, za listo g. dr. Vladka Mačka 37.36%, za listo g. Dimitrija Ljotića 0.84% in za listo g. Maksimovića 1.16%.

V vsej državi je bilo skupaj vpisanih volivcev 3.908.313. Od teh je glasovalo 2.880.964 ali 73.72%.

Moskva, 22. maja. e. V Moskvi se množijo eksplozije po tovarnah. Včeraj je strela v zrak kmetijsko tovarno v Moskvi in je 40 delavcev obležalo in zgorelo. Danes je eksplodirala tovarna gumi in je ubitih 8 delavcev.

Na Portugalskem mir

Madrid, 22. maja. TG. Iz Lizbone javljajo, da je nevarnost prevrata na Portugalskem mimo. Vlada je odredila obširno aretacijo v vojski. Aretiranih je bilo, kakor poročajo, 5500 častnikov in moštva, predvsem v mornarici. Obtoženi so komunistične propagande. V podeželju vlada mir. Navzile temu pa je vlada ukrenila varnostne ukrepe vojaškega značaja. Vse brzojavne zveze z inozemstvom so pod cenzuro.

Osebnosti

Belgrad, 22. maja. AA. Suplent-pripravniki realne gimnazije v Novem mestu g. Frane Stancer je z odlokom prosvetnega ministra imenovan za profesorja v osmi skupini. Suplentka ženske realne gimnazije v Novem Sadu Danica Hrnjiček je z odlokom prosvet. ministra odpuščena iz državne službe. Upokojen je prof. klas. gimnazije v Mariboru v tretji skup. druge stopnje g. Robert Kenda. Imenovani so na drž. srednji tehnični šoli v Ljubljani za profesorja 4. skup. 1. stop. inž. Viktor Turnšek, za profesorja 4. skup. 2. stop. inž. arh. Rade Kregar, za profesorja 6. skup. Frane Kralj in inž. Fridolin Hacin.

Belgrad, 22. maja. m. S kraljevim ukazom je postavljen za asistenta splošne državne bolnišnice v Ljubljani v VII. pol. skup. dr. Stanko Zvokelj, sekundarni zdravnik VIII. pol. skup. Z istim ukazom je razveljavljen ukaz, s katerim je bil postavljen dr. Zvokelj za asistenta v bolnišnici za duševne bolezni na Studencu. Z odlokom pravosodnega ministra je upokojen Ivan Zerjav, arhivski uradnik X. pol. skup. na okrožnem sodišču v Nevešnju. Z odlokom finančnega ministra je postavljen za višjega uradnika VIII. pol. skup. pri glavni po društveni Državne hipotekarne banke v Ljubljani Nikola Jerbič. S kraljevim ukazom je upokojen Robert Kenda, prof. na klas. gimnaziji v Mariboru. Napredovali so na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani: za profesorja IV.-1. ing. Viktor Turnšek, doslej IV.-2., za profesorja IV.-2. ing. arh. Rado Kregar, doslej v V. pol. skup., za profesorja VI. pol. skup. Frane Kralj in ing. Fridolin Hacin.

Belgrad, 22. maja. n. Davi je odpotoval na svoje novo službeno mesto v Slovenijo dosedanjí superior župnik na Čukarici dr. Anton Zdešar, novi superior Pohar in župnik Tumpej sta že prevzela svoje posele.

Naznanilo avto interesantom!

Dobili smo spet novo pošiljko 16 Opel-General Motors-avtomobilov, ki so Vam na vpogled v naših prostorih na Tyrsevi cesti šte. 24.

DESA d. z o. z. - BEKA d. z o. z.

Delo proti tuberkulozi

V ordinaciji protituberkuloznega dispanzerja v Ljubljani.

Delo proti tuberkulozi je pri nas v zadnjih desetih letih zavzelo prav lep razmah. Državne in javne ustanove posvečajo temu vprašanju, ki je življenjsko vprašanje našega naroda, vedno več pažnje, še bolj hvalevredna pa je zasebna iniciativa, ki se zlasti kaže v delu Narodne protituberkulozne lige.

Krepak korak naprej v borbi zoper tuberkulozo pa pomeni nova zdravstvena revija »Delo proti tuberkulozi«, glasilo Narodne protituberkulozne lige. Doslej sta izšli dve številki s pestro in bogato vsebino. Naj navedemo nekaj naslovov iz prve številke: Česa nam je treba v borbi proti tuberkulozi? (dr. R. Neubauer), Praktično delo krajevnih protituberkuloznih lig (Miro Jeršič), Občni zbor Narodne protituberkulozne lige, Poročilo o delovanju dispanzerjev protituberkuloznih lig v dravski banovini, Eno leto protituberkuloznega dispanzerja na Jese-

nicah. Iz druge številke pa opozarjamo zlasti na sledeče članke: Pomen in važnost tuberkulinske reakcije (dr. Lojze Simonili), Okuženost šolske mladine na Gorenjskem (dr. Tomaž Furlan), Prehlad kot bolezenski vzrok v luči starih in sodobnih medicinskih naziranj (dr. M. Karlin), Gradnje novih sanatorijev, Bogat lovski plen Roberta Kocha, Delo proti tuberkulozi pri nas in drugod.

Iz naslovov spoznamo, da je nova zdravstvena revija vredna vsega priporočila. Borba proti tuberkulozi bo pri nas uspešna šele tedaj, ko jo bo vodila močna organizacija po nekih enotnih, sodobnih zdravstvenih načelih. In ravno to hoče in to propagira novo glasilo. V poljudno znanstvenih člankih uči in vrši propagando za izpolnjevanje protituberkulinske borbe. Zato jo zlasti našemu izobraževalstvu toplo priporočamo.

Smrt Magnusa Hirschiolda

Te dni je umrl v Nizzi 77 let stari Magnus Hirschfeld, ki je postal v svetu znan po svojih spisih o seksualnem vprašanju. Hirschfeld je stal svetovnoznan na materialističnem stališču. Učil je, da je vse, kar je naravno, tudi dobro, normalno, torej tudi moralno. Prirodo je istovetil z moralom; vsi nagoni v človeku so dobri brez razlike. V svojih spisih se je radi tega zavzemal za nekaznivost tega, kar krščanska etika označuje za seksualno zablodo, za spolno izživiljanje in abnormalnost. Homoseksualnost n. pr. naj bi ne bila kaznjiva, postavil je polno nedokazanih hipotez, na podlagi katerih bi bilo treba »reformirati« zakone v prilog spolne svobode, svobodne ljubezni itd. Njegovih naukov so se s posebno vnuem oprijeli marksisti in so v času, ko so v Berlinu imeli v rokah vso oblast, našli za njegovo »znanstveno« delo ustanovili »Zavod za spolno znanost«, ki ga je 1933 hitlerizem ukinil. Ta »znanstveni« zavod je bila v resnici velika pohujševalnica za nemški narod in zlasti za mladino. Literatura, ki jo je krog okrog Hirschfelda produciral, je bila kakor malo znanstvena, pač pa po večini pornografska najnižje sorte. Nova spolna »znanost« je secirala vse, kar se tiče spolnega življenja, toda ne v laboratorijih, ampak javno, pred vso publiko. Vse, kar je stoletja prej bilo prepovedano pedagogičnim izkušnjam in krščanski etiki, ki sta čuvali nad sveto skrivnostjo življenja kot nad zakladom, iz katerega poteka vir in moč narodnega zdravja, je ta »znanstveni« zavod v banalnih analizah z vso naturalistično primesjo podajal zlasti mladini. Iznašel je nove recepte za človeško čast, pri tem pa tako temeljito izpodkopaval npravnost in moralne osnove družbe, da ni najmanjša njegova »zasluga« za spolno razvrzanost in vedno bolj grozeče padanje rojstev v krogih, ki so se oprijeli njegovih »prosvetljenih« naukov. Marksistična boljševiška vzgoja si je njegove »izsledke« zelo k srcu vzela, v Rusiji jih je celo nekaj časa kar službeno uvedla. Toda celo boljševiki so mestoma uvideli, da družbe, ki naj bi bila kolikaj urejena, ni mogoče graditi na Hirschfeldovi spolni etiki, ki odpira vrata vsem spolnim zablodam in jih legalizira. Tembolj so Nemci bili upravičeni, ako so zaprli vrata takšni »znanosti«. Zato se je tem bolj čuditi, da so pri nas nekateri filoboljševiški listi pozdravili Hirschfeldovo zablodelost ob priliki njegove smrti kot plodonosno, znanstveno in reformatorično delo. Ako si 70 milijonski nemški narod ne more privoščiti luksusa, da bi mu kdo kvaril njegovo mladino in narodno zdravje, ali naj zato pleve, ki ga je Nemec vrgel čez plot, presajamo na naša slovenska tla?

Razkrita sleparija

Kakor znano, prireja Belgija v Bruslju sedaj veliko svetovno razstavo, na kateri pa naša država ni zastopana. Ob priliki te razstave je neki brezposelni zagrebški natakari prišel na imenitno idejo, da to odsotnost Jugoslavije na razstavi izkoristi v svoje zasebne namene. Pred dnevi je priobčil v vseh ljubljanskih, zagrebških in belgrajskih večjih dnevnikih inerater, v katerem vabi gospe in gospodične iz naše države, naj se udeležijo te razstave, zahteva pa odlične nastop in namiguje, da morajo imeti dame lepo narodno nošo ali obleko po novi modi. Seveda je mnogim ženskam po vseh krajih države utripalo srce od želje, da bi reprezentirale našo državo na svetovni razstavi in premeteni slepar je imel vse polno obiskov v svoji »pisarni« v Zagrebu. Njegovim ineratom so nasledile tudi mnoge Slovenke. Slepar je zahteval od vsake ženske precej visoko kavicijo, seveda pa ni povedal, da se je zglasilo pri njem na stotine drugih.

Vso sleparsko zadevo je pravzaprav sprožila neka ljubljanka, soproga državnega uradnika. Tej se je zadnje čase zdela nekam sumljivo, da ne dobi odgovora na svoje urgence. Zglasila se je na ljubljanski policiji in tam povedala, da je pri tem človeku vložila 3000 Din kavicije in jo je veljalo še veliko truda, da se je »glavni zastopnik« brusselske razstave, kakor si je slepar sam dal ta naslov, dal pregovoriti za tako nizko vsoto. Uboga gospa si je dala tudi napraviti nekaj lepih oblek, kar je seveda tudi veljalo lepe denarje. Ljubljanska policija je o tem obvestila zagrebško in belgrajsko policijo in na dan je prišlo, da ta ljubljanka ni edina v Sloveniji in ne v vsej državi. Zagrebško in belgrajsko policijo je veljalo mnogo truda, da je ugotovila ime sleparja, toda slepar je medtem že izginil iz Zagreba in sedaj ga išče policija po vsej državi. Kako obsežno so bile goljufije s temi kavicijami častiteljnih žensk, dokazuje najbolj dejstvo, da je samo iz Banjaluke doselej znanih 12 žensk, ki so bile na ta način ogoljufane za velike kavicije. Prijavljajo se pa vedno nove žrtve. Seveda je mnogo žensk, ki ne bodo niti pred policijo hotele priznati, da so bile ogoljufane. Ime sleparja policija zaenkrat še krije.

† Ivan Vehovec

Kakor smo že včeraj poročali, je v Žužemberku umrl gosp. Ivan Vehovec, posestnik, bivši župan in dež. poslanec.

Vehovec Ivan je dolgo stal ob strani, predno je aktivno stopil v politično življenje. Po opravljeni vojaški službi je najprej vzel v roke domače gospodarstvo, ki ga je vzorno uredil in vodil. Bistvo pogled, naglo razmišljanje in krepka odločitve so bile njegove gospodarske vrline. Kar je preizkusil na očetovem domu, to je znal v naprednem gospodarskem duhu izročiti svoji najbližji oseščini, svoji občini in celemu okraju.

Ljudsko zaupanje ga je dvignilo na župansko mesto v veliki občini žužemberški in potem na mesto deželnega poslanca. Odločno in krepko je v obeh javnih službah držal po koncu zastavo Slovenske ljudske stranke. Pred vojno mu to ni delalo posebnih težav, a med vojno je bila stvar drugačna. Vojaško službo in pravice vojaštva je natančno poznal. Videl je, kako ljudstvo trpi pod samolastnostmi nekaterih avstrijskih, zlasti madjarskih oficirjev, tega ni mogel mirno gledati.

Borben, kakor je bil, je najprej skušal stvar zlepa izravnati. Če to ni šlo, je včasih dvakrat na teden in še večkrat prišel v Ljubljano in z ljudskimi težnjami, z ljudskimi zahtevami obhodel vse vojaške in civilne oblasti. Marširalo se ima njegovi borbeni odločnosti zahvaliti, da mu ni bilo treba v vojaško službo, marsikoga je rešil pred fronto. Neštetim je pa pomagal pri gospodarskih težavah. Ves srečen je svojim volivcem poročal o težkih poth, ki jih je imel opraviti in o doseženih uspehih, pa je s ponosom pristavil: »Glejte, tako delamo mi od Slovenske ljudske stranke!«

Kot poslanec je vedel v deželnem zboru tolaščiti želje svojega volivnega okraja. Ni je bilo seje, h kateri ne bi prišel s svojim seznamom, ki mu je rekel v takratnem žargonu »moj bunšcete!«.

Zanimal se je zlasti za kmetijska vprašanja in je kaj rad prevzemal referate tako za odseke kot plenarne zbornice seje. Imel je lep, rekli bi vojaški nastop, bil je elegantnih manir, toda ko je šlo za pravice volivcev, za pravice stranke, takrat je bil pokojni Vehovec eden najbolj bojevitih.

Zobni kamen škoduje!

Zobni kamen odpravi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Iskreno prijateljstvo ga je vezalo s pokojnim poslancom, županom Žurcem — Štemburjem — in je to njuno prijateljstvo ne samo pospeševalo vsajeno delo, nego ga poplenitilo in mu zagotavljalo viden uspeh. Kljub njegovi borbenosti so ga v poslanskih krogih imeli od vseh strank radi, ker so videli, da je bil bojevit samo v obrambi; drugače pa je bil vedno ljubezljiv in vesele narave.

Po preobratu so mu razna oseba nasprotstva v domačem okraju zagrenila veselje do vsakega javnega, zlasti političnega dela.

Naj počiva v miru!

Brat na brata zaradi prevžitka

Ljubljana, 22. maja.

Skrčen v dve gubi in zgaran, drugače praznično oblečen kmečki človek pri 47 letih, je danes okoli 9 stopil v pisarno državnega tožilca dr. Julija Fellaheja. Bil je posestnik moč Martin Zupančič iz Gatine ob dolenski progi pri Grosuplju, oče 5 otrok, starih 3 do 13 let. Prav poir je pripovedoval: »Brata sem ubil! Me boste zaprli?« — »Ali je res? Torej kajin in Abel!« — »Sveto pismo nima,« je človek nadaljeval, »z mojo zgodbo nič skupaj. Imam 5 otrok, za to moram skrbeti, a bratov vžitek nas tare«. Martin Zupančič je nato kratko povedal, da sta se davi okoli pol šestih sprla z bratom Francetom zaradi vžitka. Brat je šel nanj s samokresom. On je prijel za sekuro in ga udaril po glavi. Ruvala sta se nato in padla na tla. Skočil se je izpod njega, vstal in mu z nogo stopil na vrat. Brat France, star 52 let, se ga je pozneje rešil in šel krvavec na glavi k sosedu Trontlju. Sam se je praznično opravi in odšel na orožništvo postajo v Grosuplje. Ker ni bilo nobenega orožnika doma, se je napotil kar v Ljubljano na sodišče. Svojo zgodbo je končal: »Gospod! Sam še ne vem, ali je brat ostal živ ali je mrtev!« Državni tožilec je odredil proti njemu začasni preiskovalni zapor in zadevo poveril v nadaljno preiskavo preiskovalnemu sodniku g. Jožetu Baričeviču.

Splošno je bila razširjena vest, da je brat Martin s sekuro ubil brata Franceta. Ta vest pa je bila pretrkana. Kljub hudi borbi med bratom ni dobil France Zupančič na glavi hujše poškodbe, ki bi bila smrtno nevarna. Zdravnik v Grosuplju dr. Podkornik je dopoldne Franceta Zupančiča obvezal in po poškodovanec ostal v domači oskrbi pri svoji sestri. Poškodovanec nasprotno trdi, da ga je med ruvanjem z bratom udarila žena Martinova z motiko po glavi.

Med bratoma trajajo dolgoletni prepiri in pravde zaradi vžitka. Prvotno je l. 1913 po očetu prevzel lepo kmetijo v Gatini France Zupančič, toda jo je l. 1920 izročil mlajšemu bratu Martinu, sam pa si je izgovoril velik vžitek, ki je bil v vseh podrobnostih zapisan v notarsko pismo. L. 1929 jesehi pa je posestvo, ki je bilo obremenjeno le z 20.000 Din in cenjeno na 80.000 Din po notarskem pismu, a je drugič več vredno, kajti obsega nad 30 zemljiških parcel, tako njiv, travnikov in gozdov, prevzela od moža njegova žena Franciska. Prepri zaradi dajatev so trajali od l. 1930 naprej. Za vžitek sta se tožarila brat France in mati Neža. Marca letos je bila Franciska Zupančičeva pri okrajnem sodišču obsojena, da mora Francetu izročiti med drugim 35 jajc, 19 kg semen, 40 zavitkov cigaret, 40 zavitkov pipnega tobaka, 100 kg pšenice, 40 kg fižola in še drugih živil. Plačati pa mora še 2282 Din. Slična

sodba je bila tudi izrečena v prilog matere-vžitkarice. Oba, mati Neža in France, sta l. maja letos predlagala prisilno upravo kmetije. Prav danes ob 10 je imel priti v Gatino izvršilni organ okrajnega sodišča, da bi prisilnega upravitelja poučil o njegovih poslih. Zupančičeva kmetija je svela kot ena najtrdnjših gruntov in obstoja še iz časov pred letom 1848.

Gospodarske stiske in težave pač povzročajo te žalostne družinske tragedije na kmetih, ker sedanji gospodarji ne morejo izpolniti vseh strogih obveznosti, zapisanih v dobi ugodne gospodarske konjunkturi v raznih notarskih pismih. Slučaj je hotel, da Gatina ni postal druga Rakitna, ko je nedavno tam brat Rupar ustrelil brata zaradi sličnih preprirov.

Obsojeni tatovi in vlomilci

Ljubljana, 21. maja

Velik proces se je danes ob 8.30 začel pred velikim senatom proti mladim tatovom, vlomilcem, roparjem in ponarejevalcem denarja. Ker sta bila med sedemčlansko družbo tudi 2 mladoletnika, je bila od obravnave javnost izključena. Obravnava je kot predsednik vodil a. o. s. g. Fran Kovač.

O raznih vlomih, ki so jih od decembra do konca januarja izvršili trije bratje Zakrajšek, doma z Ravnika na Blokah, smo že obširno poročali. Vlomilska družba je v Ljubljani, ljubljanski okolici in na Dolenjskem izvršila večje in manjše vlome, spravila se je zlasti na zimске suknje in razno obleko. Pri petih vlomih je oskodovala razne stranke za 10.800 Din.

Blaž Velkavrh in njegova hčerka Marija v Brezju pri Dobrovi sta v hudem strahu preživljala noč od 27. na 28. januarja letos, kajti obiskala sta ju v najtrdnjšem spanju dva mlada razbojnika. Bila sta Dominik Zakrajšek, 24 letni samski rudar in drzen vedrovec Angelo Fabjan, ki je pobegnil najbrž čez mejo. Priplazila sta se v Velkavrhov hlev, iz hleva sta prišla v podstrešje, kjer sta vse prebrskala. S podstrešja sta se splazila v sobo, kjer je na peči spala Marija Velkavrhova. V sobi je nastal silen ropot. Marija se ju je prestrašila, vendar pa je bila toliko pogumna, da je klicala v bližnji izbi spečega očeta na pomoč in se začela sama boriti z razbojnikoma, ki sta bila oborožena s sekuro in dolgim kuhinjskim nožem. Marija je skočila s peči, eden razbojnikov jo je s sekuro udaril po roki. Zakričala sta: »Baba, denar ali pa te zadušiva!« V sobi je prišel tudi 85 let stari Blaž Velkavrh, ki se je skušal braniti, toda roparja sta ga pretepla in obrcala s čevlji tako, da je onemogel oblezal na tleh. Na klice sta na pomoč prihitela soseda France Plečnik in Janez Pečan, ki sta oba razbojnika prepodila. Dominik Zakrajšek pa je moral pustiti v hlevu suknjič, v katerem je bilo 6 ponarejenih kovancev, in ki ga je pozneje izdal.

Skupno z vlomilsko družbo je sedel na zatožni klopi Jože Benčina, samski delavec, ki je prišel koncem decembra lani na nesrečno misel, da je začel ponarejati kovance po 2, 10, 20 in 50 Din. Nekaj jih je sam spravil v promet pri branjevcih in trafikantih, druge pa je izročil Dominiku Zakrajšku, ki jih je precej razpečal, in pa hlapcu Jožetu Cerarju. Vsi so iskali žrtve med revnejšimi branjevcij in trafikanti, ki nimajo toliko posla z denarjem in so navadno menjavali ponarejeni denar ob zimskih večerih, ko je bila tema in niso mogli oskodovalci takoj spoznati napačnega denarja. Razne stranke so bile oskodovalce za približno 500 Din. Vsi trije so priznali očitna jim nepoštena dejanja.

Ob 14 prekinjena razprava se je ob 16 nadaljevala. Vsega je bilo zaslišanih 15 prič, ki so prav drastično opisovale razne momente, ko je bila drugače razprava enolična. Po daljšem posvetovanju je bila ob 20 razglašena sodba, s katero so bili obsojeni:

Dominik Zakrajšek, 26 letni rudar z Ravnika, na 11 let robije in 120 Din denarne kazni ali dva dni zopora ter v trajno izgubo častnih pravic zaradi ropa na Brezju in razpečevanja ponarejenih kovancev. Jože Benčina, 24 letni delavec iz Ljubljane, na 3 leta robije in v 1200 Din denarne kazni ali 20 dni zopora ter v izgubo častnih državljanjskih pravic za 5 let zaradi ponarejanja kovancev in njih razpečevanja. Jože Cesar na 8 mesecev strogega zopora in 120 Din denarne kazni, ker je spravil v promet 1 falzifikat za 50 Din. Zaradi raznih vlovov sta bila obsojena Jože Zakrajšek na 2 leti robije in Janez Zupančič na 1 leto strogega zopora. Nekaj delavcev, ki je kupil ukradeno blago in ga prikrival, na 3 mesece in 27 dni strogega zopora. Nekaj mladoletnik z Ravnika pa zaradi več tatvin na 2 leti strogega zopora.

Prof. Silvo Breskvar:

Jožef Štefan in zvezdoslovje

Dne 24. marca t. l. je minilo 100 let, odkar se je rodil v Št. Petru pri Celovcu veliki fizik Jožef Štefan. Ze v celovških šolah, kamor so ga poslali njegovi revni pa pridni starši, se je izkazal z odličnimi vrlinami svojega duha. Ko je dovršil srednjo šolo, je nadaljeval studije na dunajskem vseučilišču. Poleg matematike in fizike se je zanimal tudi za druge znanosti. Kljub gnotnim neprilikam je z brezprimerno vztrajnostjo in ljubeznijo do učenja dovršil visokošolske nauke. Ni se zadovoljil samo z zbiranjem umskih zakladov, njegov duh je terjal samostojno delovanje, lastno utiranje poti do resnice. Obsežno znanje in želja po udejstvovanju sta mu v obilni meri pripomogla, da je bil že z 28 leti imenovan za rednega profesorja matematike in fizike na dunajskem vseučilišču in dve leti pozneje za člana akademije znanosti.

Štefan je bil velik in plodovit znanstvenik. Uveljavil se je na vseh področjih fizike, pa tudi praktično uporabo znanstvenih izsledkov ni zane-marjal. Češčen in odlikovan od mnogih držav in znanstvenih društev je umrl na Dunaju leta 1893. — Letos so mu Nemci vzdali spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši.

V mladosti je bil Štefan tudi slovenski pesnik in pisatelj. Star komaj 24 let je prenehal s tem delom, katerega se ni nikoli več lotil.

V naslednjih vrsticah si hočemo ogledati mesto, ki ga zavzema Štefan v zgodovini zvezdoslovja. Do približno druge polovice prejšnjega stoletja so se bavili zvezdoslovci v glavnem z določevanjem lege nebesnih teles in s proučevanjem njihovih gibanj. Nadaljevali so izročila Hiparha, Ptolemeja

in drugih starih opazovalcev zvezd. Kopernik je s svojim naukom o vrtenju Zemlje in njenem gibanju okoli Sonca dal temu delu novo podlago in novo smer. Sledil mu je Kepler, zakonodalec sončnega sistema, ki je s svojimi tremi zakoni pojasnil geometrično plat gibanja premičnic. Newton pa je vse tri zakone strnil v enega samega, namreč v zakon splošne privlačnosti. Z njim in z načeli mehanike je obrazložil fizikalno stran gibanja poljubnega telesa ne samo v našem osončju, temveč kjerkoli v vesolju. S tem je ustvaril podlago poznosi stavbi nebesne mehanike, ki so jo zgradili veliki matematiki 18. in 19. stoletja. Njihovo delo se je izčrpalo v obdelavi naloge, vsa gibanja na nebu izjavjati iz Newtonovega zakona. Ta smoter je zaposlil najboljše moči tedanjega časa.

V sredi prejšnjega stoletja pa se pojavi nova pršina v znanstvenem delu zvezdoslovca, namreč raziskovanje in tolmačenje lastnosti zvezdnih žarkov. Iz narave svetlobe je prišel spoznavati fizikalne prilike nebesnih teles. Nastala je nova veja zvezdoslovja, nauk o fizikalnih lastnostih zvezd ali astrofizika, ki odgovarja na vprašanja po sestavi Sonca in zvezd sploh, po stanju snovi na njih, po njihovi toplini itd. Pri reševanju teh vprašanj je poleg zvezdoslovca udeležen tudi fizik in kemik. Začelo se je složno sodelovanje različnih znanstvenikov pri odkrivanju skrivnosti vesolja.

Pri tem sodelovanju naletimo na Jožefa Štefana. Z zakonom, ki se imenuje po njem, se je uvrstil med tiste fizike, katerih imena bodo tudi v zgodovini zvezdoslovja večno živeła. Njegova zaslugla tiči v točni rešitvi vprašanja, kolika je površinska toplotna Sonca. V ta namen mu je služil zakon, katerega je našel. Z njim je podal zvezo med množino energije, ki jo oddaja žareče telo (Sonce) in njegovo toplino. Danes se poslužujejo zvezdoslovci drugih pravil pri določevanju zvezdnih toplin. Vzlic temu pa Štefanov zakon ni izgubil pomena v zvezdoslovju. Uporabljajo ga pri obrav-

navanju notranjih prilik Sonca in zvezd, pri nalogi, ki je ravno sedaj v ospredju zanimanja znanstvenikov.

Majsko nebo. Vzdrž žužnega obnebika se vije ozvezdje Kače. Vzhodno nad njim so raztresene zvezde Device, med katerimi kraljuje sedaj premičnica Mars. Zahodno nad Kačo se razprostira Lev. Visoko nad vzhodno stranjo obzorja prevaža Volar svoje zvezde. Naprej proti severu se dviga Herkul, takoj za njim pa hiti Lira v svetlo Vežo.

Veliki voz je zavzel najvišjo lego na nebu. Visoko nad glavjo plavajo njegove zvezde. Njemu nasproti, okraj Severnice, se stiska Kasiopeja k obzoru. Če gledam proti Severnici, imam na svoji desni že imenovano Vežo v Liri, na levisi pa Kozo v Vozniku.

V svetlobo zahajajočega Sonca se pogrezajo ozvezdja, ki so nam krasila jasne zimске noči. Najvišje sta Dvočeka; za njima zahaja la Prokion v Malem psu na južni in Voznik a Kozo na severni strani neba. Veliki pes s Sirijem je že izginil pod obzorje, kamor se je potopil tudi velik del Oriona.

Rimska cesta je skoraj vsa na severnem nebu, kjer teče vzporedno z njegovim robom. Ljubitelji narave naj ne zamudi izredne prilike, ki mu jo nudi večerno nebo. Od 10. maja pa do konca meseca se vidi Merkur takoj po zahodu Sonca, kateremu sledi šele čez dve uri. Od vseh premičnic se Merkur najbolj skriva očesu. V splošnem se vidi le malo časa na večernem ali jutranjem nebu. Temu je kriva majhna razdalja premičnice od Sonca in njen navidezni tir na nebu, ki stoji katerikrat premalo strmo na obzorju.

Venera nam po zahodu Sonca še vedno sveti kot Večernica. Mars se giblje v Devici, za njim na vzhodni strani pa zagledamo svetlejšega Jupitra v Tehnici. Saturn je skrit v sončnih žarkih ter se šele proti koncu meseca pokaže na jutranjem nebu.

Ljubljanske vesti:

Zmeda zaradi mestne trošarine

Ljubljana, 22. maja. V trgovskih in podjetniških krogih je zavladala po odobritvi mestnega občinskega proračuna neka negotovost, ki jo bo treba kaj kmalu odpraviti. Kakor znano, je finančni minister dne 9. aprila odobril ljubljanski proračun za l. 1965-66. Istočasno je odobril uredbo o pobiranju mestnih davščin, trošarin, taks in doklad na pomerju mesta Ljubljane v proračunskem letu 1965-66.

Po čl. 1 te uredbe more občina pobirati trošarino in uvoznico na blago in predmete na podlagi ministrske uredbe z dne 10. marca 1962, odnosno po spremenjeni tarifi, ki pa se mora še objaviti. Te objave pa nikjer ni bilo in je sedaj veliko vprašanje ali bo mestni dohodarstveni urad pobiral trošarino po stari ali po novi tarifi. Ker dosedaj še nikjer ni bilo sporočeno, kako namerava mestni dohodarstveni urad pobirati trošarino, so mnogi gospodarski računi in kalkulacije postavljene na glavo. Ministrova odredba sicer precej natančno določa, kakšne davčnine sme pobirati mestna občina, samo

glede uvoznine in trošarine se izraža nejasno in širokogrudno ter pušča mestni občini precej svobodno pot. Zdi se, da si je mestna občina na ta način zagotovila možnost poljubne spremembe v svoji trošarinski politiki. Vendar pa zahtevajo interesi gospodarstva v tem oziru popolno jasnost.

Sicer pa imamo vtis, da na mestni občini sami niso na jasnem, kako naj bi se trošarina pobirala. Dasi je bilo v načelu že sklenjeno, da se trošarina na poljedelske pridelke in na živila v načelu ne bo spreminjala, oziroma vsaj ne povišala, smo pretekli teden naenkrat opazili, da na mitnicah pobirajo trošarino v tako visoki izmeri, da bi se na ljubljanskem trgu jajca namah podražila za 10-20 odstotkov. Stvar je bila sicer še isto dopolnje pojasnjena ter so jakečarice mitnice vrstile preveč plačano uvoznico, toda dogodek sam na sebi je bil značilen, kakšna zmeda vlada trenutno v Ljubljani zaradi nejasnosti glede mestne trošarinske in uvozninske politike. Čas je torej, da se to mučno vprašanje hitro uredi.

Skuše(scombri)

danes sveža pošiljka po 6 Din kilogram
v trgovini rib Ogrinc, Gradišče in na stojnici
Pogačarjev trg

© Na splošno željo tako občinstva kot dijaštva se bo ponovila srednješolska evharistična akademija v nedeljo, 26. maja ob pol 8. Cene bodo znižane. Cenjeno občinstvo opozarjamo že sedaj, da si pravočasno nabavi vstopnice, ki se bodo od petka naprej dobivale v istih trgovinah kot zadnjič.

© Sveto mašo zadušnico za pokojnim maršalom Pilsudskim je bral v ponedeljek za tukajšnje Društvo prijateljev poljskega naroda gosp. gimn. ravnatelj mgr. dr. J. Debevec v cerkvi sv. Jožefa. Prisostvoval je predsednik društva dr. Molč z gospo, večina odbornikov ter Poljaki, ki žive v Ljubljani, g. svetnik Haszlakiwicz in drugi. — S tem je društvo za sedaj počastilo spomin velikega poljskega državnika.

© »V času obiskanja«, pasijonska drama v 8 slikah z epilogom, ki jo je spisal Edvard Gregorin, se igra v soboto, dne 25. maja, kot predstava izven abonmaja po znižanih cenah od 24 Din navzdol. Ker je delo izvršno naštetirano, krasno opremljeno, ter nudi s svojimi gniljivimi prizori sliko Jezusovega življenja in smrti, opozarjamo občinstvo, da si ogleda to res lepo predstavo. Delo je režiral avtor gosp. Gregorin, ki predstavlja v drami Jezusa.

© Občinstvo opozarjamo, da si pravočasno prekrbi vstopnice za gostovanje ljubljanske gledališča, ki so vršila začetkom junija. Vstopnice, ki so bile doslej kupljene, veljajo. Občinstvo naj se zaveda svoje kulturne dolžnosti napram mariborskemu gledališču, ki vrši svojo misijo na polju umetnosti in naj s čim številnejšim obiskom pripomore do tega gostovanja, ki bi se morala odpraviti, če ne bo prodanih dovolj vstopnic, da bi se krili režijski stroški. Zelo žalostno bi bilo, če bi morali vsled nezanimanja s strani občinstva dati tako slabo kulturno sprčevala, da ne moremo napolniti dva večera gledališča, ter si oddolžiti na ta način marljivim mariborskim igralcem vsled indolence s strani občinstva. Prvi večer igrajo Mariborčani Wildovega »Idealnega sopraga« v režiji Vladimirja Skrbinskega, drugi večer pa Katajevo »Kvadrato kroga« v režiji ing. arh. Bojana Stupice. Predprodaja vstopnic se vrši dnevno pri operni blagajni, kjer se sedeže lahko tudi obvezno rezervira.

© Akademski dom sv. Cirila odda s 1. junijem več lepih sob po ugodni ceni (140 Din za stanovanca) mladim izobražencem-samcem. Tudi kuhinja je v hiši. — Uprava Akad. doma sv. Cirila, Strelška ulica 12.

© Predavanje o tuberkulozi. V petek, dne 24. maja ob 8 zvečer bo predaval v dvorani OUZD v Ljubljani gosp. primarij dr. F. Minaf o temi:

Mnogo lepše in ugodnejše se stanuje

kjer so tla parketirana, kot pa, če ima le navadna tla iz desk. Včasih so bili parketi draga stvar, danes pa dobite hrastove in bukovke parkete izvanredno poceni pri tvrdki Remec-Co., Duplica pri Kamniku. Zahtevajte za dopisnico ponudbo, ali se oglasite osebno v prodajalni v Ljubljani, Kersnikova ulica 7 (poleg Slamiča), da se prepričate, kako ugodne cene in plačilne pogoje za nakup parketov Vam nudi tovarna Remec-Co.

Kulturni obzornik

Beethovnov večer

Intimni koncerti, ki se vrše redno v Hubadovi dvorani, pomenjajo za naše glasbeno življenje izredno pridobitev. Kajti s tem, da so ti koncerti večinoma na visokem umetniškem nivoju — tako po izbiri sporeda, kot po izvedbi — je možno pričakovati, da se tu vname pravo glasbeno re-produktivno žarišče, ki bo v pričetku sicer v ozkih, a sčasoma v vedno širših krogih razgibalo naše koncertno življenje v visokem umetniškem pravcu in s tem postavilo tla za resno tradicijo poznejšemu rodu.

V pozitivnem smislu je treba z ozirom na rečeno podčrtati dejstvo, da so sporedi teh koncertov resno izbrani in stilno zaokroženi. (Letos smo doživeli Händlov, Bachov, Chopinov, Beethovnov večer.) S tem je namreč dana poslušalcem možnost večje poglobitve in intenzivnejšega doživetja (kajti za vsako poglobljeno doživetje je potrebna notranje pripravljena usmerjenost v časovno in osebno nazornost, ki je položena v izvajano umetnino, kar je s stilno neenotnim sporedom zelo oteženo), poleg tega pa tudi možnost spoznavanja in razločevanja raznih umetniških slogov in njih različne interpretacije, kar spada zopet k estetski izobraženosti in kar v prvi vrsti doprinese k osvojitvi resne tradicije. Zato so tudi vsi danes tako pogosti ugovori, — češ, stilni koncert je nezanimiv in dolgočasen, — že s tega pogleda neresni, negleda na to, da so taki ugovori dokaz nezmožnosti pravega poglobljenega doživetja. Kdor se namreč pri komaj dvurnem podajanju n. pr. Beethovnovih skladb dolgočasni, ta izdaja, da uživa le golo zunanjo podobo, ki jo sestavlja ritem, ter melodije, harmonije in njih zunanja zgrajenost, da pa do notranje vse-

bine, ki tu v komaj obsežnem bogastvu napolnjuje to posodo, ne more najti poti. Kdor je namreč zmogel polnega doživetja na podlagi omenjenega notranjega kontakta, temu je dano ob takim koncertu že zlasti vsled take enotnosti doživeti toliko vsestranskih vrednot, da ga vsega napolnjuje in obogatijo in da za kako dolgočasje v njem sploh ni mesta.

Ker smo že pri Beethovnu in veličini njegove glasbe, podčrtavamo še posebej veliko vrednost dejstva, da je v vrsto intimnih koncertov stopil tudi Beethovnov večer. Podčrtavamo, ker je iz reklamnih notic in s tiskanih sporedov odsevalo, kot da obstoja neke strah pred tem nazivom, kar je najbrže posledica z neke strani prihajajočega in nam vsiljivega nazora, da je Beethovnova glasba strup za nas. Tak nazor pa moramo vsled njegove bolestone pretirane nacionalne poudarjenosti odkloniti in ga označiti kot zablodo. Kajti to je majhno in zaplankano stališče. To smo upravičeni izjaviti prav na tem mestu, kjer se istočasno borimo za naš samostojni narodni glasbeni izraz. Beethoven pa stopa s svojo umetnostjo, v kateri je upodobil z vso silo glasbenega izraza v prvi vrsti velikega človeka, izven vsakih takih ozkih meja kot propovednik velikih odredilnih idej vsemu človeštvu in je v tem enako potreben in zaželen pri nas, kot po vseh krajih sveta, kjer znajo sprejemati in spoštovati vsako res veliko umetnino neglede na to, kako je opredeljena njena govorica.

Pripravila sta ta večer dva naša mlada in po-žrtvovalna delavna umetnika: pianist Marijan Lipovšek in čelist Bogomir Leskovic. Na sporedu so bile tri skladbe: dve Beethovnovi sonati za čelo in klavir in ena sonata (nazvana Waldsteinova) za klavir sam. Izjavljamo sta postavila vse umetnine pred nas v zreli obliki, v kateri so bila izbrana svojstva umetnin. Čelist je pokazal v podajanju privlačno poglobitev in smisel za resno muziciranje v smeri estetskih norm. Pianist pa je še zlasti v

Mariborske vesti

Kdo je kriv nesrečne smrti?

Maribor, 22. maja.

Pred malim senatom se je obravnavala danes zanimiv primer. Državni tožilec je obtožil v svoji obtožnici 22 letnega posestnikovega sina Martina Zalošnika iz Zupčje vasi radi uboja. Osumljenec se je nahajal 21. februarja letos v Zupčji vasi pri Baumanovih na gostiji. Prišel je tja z drugimi fanti tudi Martin Kmetec, ki je bil z Zalošnikom v sporu. Na gostiji je med obema prišlo zopet do prepira. Okrog 23 je odšel Zalošnik proti domu, za njim pa Kmetec. Zalošnik je po izpovedbi prič zunaj hiše začel znova izživati ter je prinesel od nekdaj gnojne vile, s katerimi je grozil Kmetecu. Ta je zgrabil za vile ter se je začelo ruvanje, v katerem je Zalošnik potegnil nož ter sunil Kmeteca z rezilom v vrat. Ostrina je prodrla v hrbtnično duplino in se je okužila možganska tekočina. Ranjenca pa niso takoj prepeljali v bolnišnico. Šele kasneje se je za-telek v pujsko bolnišnico po pomoč, 24. marca pa je umrl zaradi vnetja možganov. Sodišče je bilo pred težavnim problemom, ali je bil sunek noža v direktni zvezi s smrtjo pokojnega Kmeteca ali ne. Zaslišalo je sodnega izvedenca zdravnika dr. Zorjana, ki tudi ni mogel z vso gotovostjo potrditi, da bi bila poškodba neposredno povzročila smrt. Zaradi tega je obsodilo obloženca samo na eno leto zopora, na plačilo stroškov za prevoz v bolnišnico in za pogreb.

□ Udeleženci evharističnega kongresa v Ljubljani naj se javijo v župniščih in povedo, ali in kakšno prenočišča žele.

□ G. kaplan Sunčič Lojze, ki je nameraval odpotovati prihodnji teden v Buenos Aires, kjer bi deloval med našimi rojaki, leži v mariborski bolnišnici nevarno bolan. Vsem sobratom in prijateljem se priporoča v iskreno molitev.

□ Načrt za novo magdalensko šolo. Včeraj se je sestala žirija za pregled načrtov za novo šolsko poslopje v magdalenskem predmestju. Žirijo so tvorili mestni župan dr. Lipold, mestni svetnik inž. arh. Jelenc, ravnatelj meščanske šole Humek in šolski nadzornik Tomažič. Predloženi so bili 4 načrti. Prvo nagrado je dobil načrt inž. arh. Černigoja, drugo inž. arh. Vičiča, tretjo pa načrt ing. arh. Deva. Za zgradbo šole se bosta porabila načrta Černigoja in Vičiča. Sklep žirije je odobril mestni šolski odbor, ki je obenem sklenil, da se mora čimprej prijeti z zidanjem. Položitev temeljnega kamena se bo svedeno izvršila za časa mariborskega tedna. Nova zgradba bo največje in najmodernejšo šolsko poslopje v Sloveniji.

□ Elektrifikacija Slovenskih gor. V bodočem elektrifikacijskem programu banovine, Elek-trificiralo bo vse področje od Maribora do Rad-gone ter navezalo na falsko elektrarno. V te svrhe bi najela banovina večje posojilo.

□ Vsi tuji državljani, ki stalno bivajo in so zaposleni v Mariboru, se morajo osebno javiti pri predstojništvu mestne policije v sobi št. 2. z dovo-ljenjem zaposlitve in s polnim listom.

□ Zagonetna smrt otroka. V Ravnah so orož-niki aretirali nekega posestnika in njegovega pastorka pod sumom, da sta zakrivila smrt nezakonskega otroka pastorka. Sosedje govorijo, da je otrok umrl zaradi tega, ker je pil apneni belež. Sodišče je odredilo strogo preiskavo.

□ Tegetholovega spomenika ni več. Da pa ta prostor ne bo dolgočasil, naj bi ga mestno opeševalno društvo dalo zasaditi s primerno cvetlično gredo.

□ Za izlet v neznanost, ki ga priredi mestni avtobusni promet s svojim lepim avtocearom »rde-čim Frankom« na praznik 30. maja, je na raz-polog še nekaj mest. Prijave sprejema avtobusna prometna pisarna na Glavnem trgu.

□ Zaključek samarijankega tečaja. V ne-deljo se zaključil samarijanaki tečaj zavarovancev OUZD z izpiti, ki se vršijo v prostorih rešilne postaje na Koroški cesti dopolne ob 10.

□ Ponovna razglasitev obvezniškega razpo-reda bo v nedeljo 26. t. m. na vojaškem vežba-lišču na Teznu ves dan od 7 zjutraj do 6 zvečer.

□ SSK Maraton. V nedeljo 26. t. m. priredimo majniški izlet in propagandni nastop pri Sv. Mar-jeti ob Pesnici. Nastopijo rokoborci, boksaarji in lahkoatleti. Odhod ob 13 z Livade, kolestarji s ko-lesi, ostali z avtomobilom.

□ Po odgonu v Palestino. Pri Cerškem so av-strijški organi izročili našim obmejnim stražnikom dva žida-vojaška begunca, enega iz Poljske, drugega iz Madjarske, ki sta oba namenjena v Palesti-no. Naše obmejne oblasti so ju odposlale odgon-skim potom do naslednje meje.

□ Vprašanje uvoznine rešeno. Glede mariborske uvoznine je interveniral te dni v Belgradu pri finančnem ministrstvu finančni referent mariborske občine G. Sabothy. Finančno ministrstvo je zvišanje uvoznine odobrilo ter predlog mestne občine z malimi izpremembami potrdilo. Znižale so se le nekatere postavke glede uvoza zlatih ur, dragih parfumov, ki so bile v prvotnem predlogu zelo visoke, vse ostale pa so neizpremenjene.

Jože Gostič v Mariboru

Prvi tjem ljubljanske opere g. Jože Gostič je v četrtak 16. t. m. gostoval v mariborskem gledališču pri predstavi Offenbachovih »Hoffmannovih pripovedkah«. Takšna odlična gostovanja nudijo slehernemu odru važnih momentov v njegovem uestvovanju in napredovanju, publiki pa spremembe in umetniškega užitka. In g. Gostič v tem oziru priznava s veseljem vsestransko popoln uspeh.

V naslovni vlogi Hoffmanna je dal z neprisliljeno živahnostjo in z naravno doživetim nastopom celotni predstavi prave življenjske verjet-

Celje

□ Veletrgovec Ivan Ravnikar na sadnji poti. V terek popoldne se je zbral na mestnem pokopališču poleg svojcev in sorodnikov mnogo stanovskih tovarišev, zastopnikov mestne in okoliške občine ter raznih stanovskih organizacij in veliko število prijateljev in znancev, da sprejmo k zadnjemu počitku pok. veletrgovca g. Ivana Ravnikarja. Pogrebne obrede je opravil ob asistenci g. opat Jurak, nato sta se pa ob odprtem grobu poslovila od rajnega mestni župan g. dr. Gorican in g. dr. Hraovec, pevec so mu pa zapeli v slovo »Pomladi vse se veseli«.

□ Dijaški kuhinji v Celju sta darovala celjska trgovca gg. Karl Loibner in Fran Lukas po 100 Din namesto venca na grob pok. veletrgovca Ivana Ravnikarja.

□ Rasprava zaradi umora v Kalebju bo pred velikim senatom celjskega okrožnega sodišča v ponedeljek, dne 27. maja in ne v soboto 25. maja, kakor je bilo javljeno včeraj.

□ Gostovanje ljubljanske drame. V terek je gostovala v celjskem mestnem gledališču ljubljanska drama z Nušičevo komedijo »Zaludci ostali«. Komedija, ki je doživela že na raznih odrih velik uspeh, je nudila celjskemu občinstvu ponovno delo že nam znanega srbskega dramatika. Komedijo je režiral B. Kreft, v raznih vlogah so pa nastopili Medvedova, P. in V. Juvanova, Rakarjeva, Nablocka, Marija Vera ter Cesar, Lipah, Plut, Pianec-ky, Kralj in Gregorin, ki so bili vsi deležni s strani občinstva mnogo ovacij. Gledališče je bilo obiskano dobro. — Prihodnje gostovanje ljubljanske drame bo v terek, dne 28. maja, ob 8 zvečer. Ljubljanska drama bo gostovala z Begovičevim dramo v treh dejanjih »Brez tretjega« v režiji g. prof. Osipa Sesta. Igrala bosta Mira Danilova in g. Levar.

□ Umrla je v Liscach št. 39 posestnica Korent Julijana, stara 65 let. Naj počiva v miru!

□ Mlinski kamni so mu zmečkali prste. Mlinar in posestnik Jakob Mauko iz Rogatca je delal v terek v mlinu. Po nesreči je vtaknil desno roko med mlinske kamne, ki so mu zmečkali vse prste. Mauko se zdravi v celjski bolnici.

□ Celjski večer v radio. V kratkem času bo v ljubljanskem radio poseben večer, ki bo posvečen Celju.

Ptuj

Občinska seja. V ponedeljek 27. t. m. bo redna javna seja mestnega sveta v posredovalnici na mestnem magistratu.

Drzen vlog v trgovino. V Selah, občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju, je bil v trgovino Franca Zlahtiča izvršen drzen vlog. Vlomilci so z železnim drogom zapah zadnjih vrat s silo odstranili in na ta način prišli v trgovino, kjer je bila blagajna. Iz blagajne, ki je bila usodno noč slučajno nezaklenjena, so uzmotvili odnesli 5484 Din gotovine, in sicer 142 komadov po 100 Din, ostalo pa v kovancih po en in dva dinarja. 50 avstrijskih srebrnih kron, nekaj vrednostnih papirjev, dve moški srebrni uri, dve ženski zapetisti uri in nekaj blaga. Skupna škoda, ki jo trpi trgovec Zlahtič, presega 8000 Din. Orožniki so uvedli obširno preiskavo, toda za vlomilce ni duha ne eluha.

Dovoljenja za izvoz živine

Belgrad, 22. maja. AA. O vprašanju nadzorstva nad uvoznimi dovoljenji pri odpravi živine in živinskih sirovin je kmetijsko ministrstvo izdalo tole pojasnilo:

V primerih, kjer je za odpravo posameznih pošiljk živine in živinskih sirovin potrebno uvoznno dovoljenje države, kamor je pošiljatev namenjena, morajo veterinarji pri nakladanju in na meji ugotoviti, ali se tako dovoljenje nahaja med listinami pošiljatelja. Ako ga ni, tedaj morajo opozoriti stranko nanj in ji z zapisnikom sporočiti, da bo nosila vse posledice iz tega sama. Obmejni veterinarji pa v primerih, da stranka nima uvoznega dovoljenja, ne bodo ustavljali transporta in ne bodo odrekli potrebnih potrdil.

To ne velja za primere, kjer obstoja za posamezne pošiljateve za nadaljno odpravo ovira čiste veterinarske narave, kakor n. pr.: za izvoz svinj iz okuženih ali ogroženih krajev. V tem primeru je potrebno, kakor je znano, posebno dovoljenje in pošiljatev se ne sme odpraviti, dokler ne dobi tega dovoljenja.

Usmrtitve

Belgrad, 22. maja. AA. Davi ob petih je bila izvršena smrtna kazen na vešalih nad Gredičkom Andrijo na podlagi razsodbe državnega sodišča za zaščito države od 13. aprila t. l. Grediček Andrija je bil obsojen na smrtno kazen 1. zaradi nameravanega atentata na bana savske banovine, 2. ker je hudo ranil orožniškega podnadrednika Tepsica Nikolo, 3. ker je ubil orožniškega podnadrednika Sudara Marka, 4. ker je bil v tujini član teroristične organizacije in 5. ker je na povratku iz Madjarske napadel orožniško patroljo in hudo ranil orožnika Grozdanića Zivka.

nosti in razgibanosti. In prav tako kot v igri se je še zlasti uveljavil v petju. Njegov mehi in občuteni lirčni glas, ki mu ni manjkalo niti višine niti polnosti, se je postavil Hoffmanna močno prilegal in poslušavce zajel neposredno.

V ostalih vlogah je g. Herzogova k. g. (Olimpija — Antonija) s svojim nežnim nastopom ugajala kot Antonija, dočim je težji koloraturni vlogi Olimpije manjkalo tebične izdelanosti. Gioletta gđ. Udovčeve se je pevsko uveljavila in se s svojim glasom Hoffmannu dobro prilagala, ni pa za prepričevalno postavlo te vloge umestna in potrebna dokaj neokusna toaletta. Vsestransko eta ugajala tudi gostja ga. Zamejic-Kovičeva (Nikolaj) s polnim altom in g. Neralič, ki je pevsko in dramatično dovršeno podal vse štiri basovske partije.

Podrobneje smo o ostalih vlogah poročali že pri premieri.

Omenim naj tokrat le še moški zbor, ki je v predigri dobro zvenel, dočim so bili nasprotno vprav moški glasovi v prvem dejanju pri Spolzananju brez vsake pevске izraznosti. Orkestru je na več mestih manjkalo enotnosti in muzikalne discipliniranosti. Bb.

IZŠLO JE:

Grgočević: Umetnost u selu i selo u umjetnosti. — Predavanje. »Sklad« Zagreb, 1933, str. 44.

Dr. Ivo Lapenna: Medjunarodni jezik u historiji i danas. — Klub esperantista akademika, Zagreb. Str. 31. Cena 3 Din.

Vinko Vodopivec: 20 V zakramentu, Ljubljana 1935 (partitura, posebej za sopran, alt, tenor in bas).

Danilo Cerar: Marjine pesmi (17 zborovskih skladb za vse Marjine praznike)

Casopisi: Ljubljanski veseljcem (XV). — Naš Zoo, št. 2-3. — Napredak, časopis za pedagogiju, br. 5-6. — Književni horizonti, br. 5. — Arhiv Jugoslav. narodne Obrane iz Južne Amerike, svazak 16. — Glasovnik, br. 1.

Slovenski ribiči zborujejo

Ljubljana, 21. maja.

Zveza ribarskih društev za Slovenijo, ki se zadnja leta marljivo giblje in si prizadeva vtisniti temu lepemu sportu pravi pomen in namen tudi za tujski promet, je imela sredi ob 7 v dvorani hotela Metropol svoj redni občni zbor. Dosedanji predsednik zveze g. Rasto Pustoslavšek je bil za držan, zato je v njegovem imenu pozdravil zborovalce zveze in podpredsednik g. Sulgaj, tako predvsem zastopnika banske uprave načelnika inž. Zidanska in referenta za ribogojstvo inž. Jelačina ter delegate celjskega in mariborskega ribiškega društva.

Po kratkem uvodu je podpredsednik g. Sulgaj prešel na dnevni red in podal besedo tajniku g. Mal. »ku. Iz tajniškega poročila posnemamo, da se število članstva množi. Lani je to število naraslo od 447 na 563. K zvezi je pristopil tudi Klub akvaristov. Na temelju novih pravil je zvezi omogočen širši delokrog. Zveza ima v načrtu, da se osnujejo ribarska društva tudi v drugih mestih Slovenije. Bilanca njenega dela od zadnjega občnega zbora je razveseljiva in ogromna. Mnogo ugodnosti je že izposlovala za svoje članstvo in v prospeh ribarstva.

Tajniško poročilo govori med drugim tudi o »Vestniku«, ki ga je zveza začela izdajati lani pod uredništvom direktorja dr. J. Lokarja. To reprezentativno glasilo slovenskih ribičev ima zdaj 600 naročnikov, okoli 250 v Ljubljani, ostane pa v Celju in Mariboru. Iz dohodkov naročnine list pač

ne bi mogel vzdržati. S subvencijo, ki jo je zveza prejela od banske uprave, je krila primanjkljaj v preteklem letu in list je ostal v ravnovesju. Kakor znano, so prejšnja leta imeli slovenski ribiči skromen kot v sarajevskem »Ribarskem listu«, ki pa ogromne večine ni mogel zadovoljiti. Načrt za osamosvojitve je sprožil dosedanjí upravnik slovenskega »Ribarskega vestnika« g. Vičič z željo, da bi le-ta postal reprezentativno ribarsko glasilo v Jugoslaviji. Ta namen je zveza s prvim letnikom svojega glasila moralno že dosegla, čeprav se sarajevski ribarski list še vedno smatra za oficijelno glasilo jugoslovanskih ribičev. Na podlagi proračuna, ki ga je podal za upravnštvo g. Vičič, je razvidno, da potrebuje uprava v prihodnjem letu 18.000 Din subvencije, če hoče list obdržati na tej višini.

Po blaginjskem poročilu ge. Pehanijeve, so sledile volitve. Namesto dosedanjega predsednika g. Rasta Pustoslavškega je bil izvoljen dosedanjí zvezin podpredsednik g. Sulgaj, za podpredsednika direktor dr. Lokar, za tajnika g. Malenšek, za blaginjskega g. Pehanijeva, za preglednika pa dr. Kopač in g. Rakovec.

Pri slučajnostih so se oglasili k besedi še dvorin svetnik g. Sednikotnik, dr. Fludernik iz Maribora in drugi, ki so razpravljali o raznih aktualnih vprašanjih ribogojstva v Sloveniji, nakar je bil občni zbor v najlepši slogi zaključen.

Kaj pravite?

Nemci imajo mogočno »društvo za ohranitev čistosti nemškega jezika«. Z ozirom na nekdanji pojav, da v člankih o sodobnih, zlasti o političnih vprašanjih kar mgoli nepotrebnih tujk, je to društvo nedavno izdalo okrožnico sledeče vsebine:

»Nemec nima »psih«, ampak ima dušo. Nemški narod nima posebne »mentalitete«, ampak ima svojo posebno duševnost. Nemci niso združeni v »organizacijah«, ampak v zvezah in društvih. Leta 1933. ni bilo leto »nacionalne revolucije«, ampak leto nemškega narodnega vstajenja. Nemško narodno vstajenje ne pozna ne idej, ne principov, pač pa pozna temeljne misli in temeljna načela. Nemčija se ne dviga na »fundament«, ampak na temelju nemške sloge. Nemška mladina ni »garant« nemške bodočnosti, ampak samo jamči za nemško bodočnost. Ključasti križ ni simbol, ampak je samo podoba. Nemčija se ne bori »fanatično« za kak »ideal«, ampak se bori z gorečo in strastno verno za svoj najvišji cilj. Rodoljubne slavnosti niso »grandiozne demonstracije«, ampak so veličastne izjave in potrdila. Ob nabitirnih dneh Nemci ne nosijo »plakate«, ampak značko.

Kaj pravite, g. urednik, ali ne bi bilo tako »društvo za ohranitev čistosti jezika« potrebno tudi pri nas? V naših spisih, člankih itd. bomo našli kmalu več tujk kakor domačih besed, če pojde tako naprej, kakor gre!

Kakšno vodo pijete?

Povsod, kjer je voda slaba, pretrda ali premeška, bi vsakdo, zdrav, zlasti pa bolan, moral popiti mesečno nekoliko steklenic prvovrstne, prirodne

RADENSKE

da vzpostavi ravnotežje mineralov in sokov v telesu!

Dobra voda je pol zdravja!

Mnogo bolezní izvira od slabe vode!

trajno treskanje in pokanje z rokami, ki je spramljano z vmesnim huronskim vzklikanjem. To poslednjo razvado je treba tembolj obsoditi, ker vemo, da taka hvala dostikrat ni iskrena, marveč kratkomočno naročena.

Saj se lahko zgodi, da je kdo od lepe pesmi in vzornega nastopa ves razvnet; toda, ali je olikano, če vesled tega vpije in kriči? Marsikdo, ki nima trdnih in krepkih živcev, se mora morda prav zaradi takih nekulturnih pojavov odpovedati udeležbi. Če bi kdo ugovarjal, češ, mlada kri se mora uveljaviti z glasno akklamacijo, bi ga zavrnili: Mladi ljudje naj se prijavijo, da se bodo v olikani družbi tako vedli, kakor se spodobijo izobražencem. Kaj, ko bi se glede aplavza napravila neka normalna vsaka pretiranost preseda, zlasti če je očitno, da pohvala s ploskom največkrat ni v popolnem soglasju z zaslugi.

— Popravlil V včerajšnjem uvodniku »Umetnik življenja«, zadnji odstavek se je med tiskom vrnila napaka »Najavetejši svetnik...« mesto »najnovejši svetnik«, kar je čitatelj že sam gotovo opazil in pravilno popravil.

— Posebni izletniki (popularni) vlak. V nedeljo, dne 26. t. m. se bo vozil na progi Zagreb gl. kol.—Sušak in obratno posebni izletniški vlak: Odhod iz Zagreba gl. kol. 26. maja ob 4.52, odhod iz Karlovca ob 5.47, prihod na Sušak ob 10.14. — Povratek: Odhod s Sušaka 26. maja ob 20.40, prihod v Karlovac 27. maja ob 1.35, prihod v Zagreb gl. kol. 2.30. Znižana vozna cena za ta vlak znaša za tja in nazaj: za relacijo Zagreb gl. kol.—Sušak v II. razredu 69 D'n, v III. razredu 46 Din; za relacijo Karlovac—Sušak v II. razredu 54 Din, v III. razredu 36 Din. Potniki z vseh postaj ljubljanske direkcije, ki želijo potovati s tem vlakom, si kupijo na svoji vslopi postaji žel. legitimacijo K-13 in celo vozno karto do Zagreba ali Karlovca. Ta karta jim velja za brezplačen povratek od Zagreba ali Karlovca do prvotne vstopne postaje. Ta popust pa velja samo en dan pred odhodom posebnega vlaka in na dan povratka ter en dan po povratku posebnega vlaka. Na Sušaku morajo ti potniki dati žigosati žel. legitimacijo. Podrobnejše informacije morejo potniki dobiti pri potniških blaginjskih na vseh železniških postajah.

— Razkrižje pri Ljutomeru. Kakor vsako leto, se je tudi letos slovesno obhajal cerkveni god sv. Janeza Nepomuka. Posebnost letošnjega praznika je bila dobro izpeljana predstava »Sleherina« od Zupaničev, ki jo je na predvečer dne 18. maja uprizorila na prostem pred cerkvijo diletantka skupina iz Veržetja pod vodstvom ravnatelja Marijaniča gosp. Ivana Zajca. Na sam praznik pa je prihitelo nad 140 zavorarjev iz Marijaničev s lastno godbo, ki so s svojim nastopom razgibali dobro razpoloženje mnogobrojne občine. Ko so se proti večeru veselili in zadovoljni in nekam ponosni vračali domov, je bilo čuti: Na Razkrižju je pa lučno. — Veliki shod sv. Janeza Krstnika se bo letos zaradi evharističnega kongresa v Ljubljani vršil v nedeljo, dne 23. junija.

— Društvo »Šola in dom« v Ljubljani ima svoje uradne ure vsak četrtek od 17 do 18 v prostorih Slovenske Matice na Kongresnem trgu, I. nadst. Tam sprejema društvo nove člane in staraš šolske mladine dobivajo potrebne informacije o delovanju društva.

— Za Akademski dom sv. Cirila v Ljubljani so darovali: »Metka«, Celje 50 Din; dr. Basaj Jožef, Ljubljana 100 Din; Tvorica slavnikov, Mengeš 20 Din; Kraljska industrijska družba, Jesenice, 200 Din; Smrekar Lojze, vojaški kapelnik, Belovar 5 Din; Svečarna »Pax«, Ljubljana 100 Din; Franc Dolinar, parna pekarna, Ljubljana 100 Din; Ivan Furlan, Dolenji Logatec 30 Din; Anton Wagner, Radovljica 250 Din; »Aurea«, d. z. o. z., Celje 30 Din; A. Reboli, ščetarstvo, Medvode 20 Din. Vsem darovalcem se vodstvo Akademskega doma sv. Cirila najskrebnije zahvaljuje ter kliče: »Bog plačaji!«

— Zdravniške službe. Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje službo zdravnika uradniškega pripravnika v javni bolnišnici v Celju in Murski Soboti ter službo zdravnika združene zdravstvene občine Polzela s sedežem istotam. Proseilci za službo zdravnika združene zdravstvene občine morajo imeti poleg staža vsaj šest mesecev bolniške porodniške in ginekološke prakse. Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi dravske banovine do 10. junija 1935.

— Na državni tekstilni šoli v Kranju bo psihotekniška preizkušnja kandidatov za sprejem v I. razred dne 1. julija 1935.

— Na razstavo v Bruselj. Na binkoštno nedeljo odpelje moderni odprt avtobus izletnike na 10 dnevno potovanje po Evropi. ki bo združeno z ogledom svetovne razstave v Bruslju. Izletniki bodo potovali skozi najlepše pokrajine Avstrije,

skozi severni del Švice, plodovite predele severne Francije in strahovita bojna polja. Pri povratku bodo obiskali večje število modernih nemških velenast. Prijave sprejema »Putnik«, Ljubljana.

— »Putnikovic avtoizlet«. 26. maja Logarska dolina 125 Din, 30. maja Opatija 195 Din. Prijave za Opatijo do 27. maja. — Binkošti: Plitvice-Crikvenica 455 Din, na Korosko 415 Din, odhod v nedeljo ob 5. Benetke 685 Din, odhod v soboto ob 14. Prijave do 31. maja.

— Zločinci imajo strah pred prisilno delavnico. Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani. Dva orožnika pripeljeta v dvorano visokega možakarja v beli uniformi, držočega v rokah belo polno torbico za kruh. Iz prisilne delavnice v Stari Gradski sta ga privedla pred tri sodnike, da ga sodijo zaradi tatvine 300 razglednic, ki jih je Jože Tavželj, po poklicu natak, lani februarja ukradel v Splitu. Jože se je klatil okrog po Sloveniji, po Hrvaškem, Bosni in Dalmaciji. Zaradi delomrznosti je bil lani obsojen med drugim tudi na 5 let prisilnega dela. Jože je priznal tatvino. Ko pa je slišal, da zahteva državni tožilec še nadaljno pridržanje v prisilni delavnici, je oklenil roke in prosil: »Gospod predsednik! Raje mi dajte 3 leta robije za te razglednice, samo ne v prisilno delavnico.« Obsojen je bil na 2 meseca in 10 dni strogega zapor. Pridržali so ga takoj v ljubljanskih zaporih. Vsi obsojenci kar trepetajo pred prisilno delavnico.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, jeter, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Šmarje pri Ljubljani

V nedeljo 19. maja je tukajšnje prosvetno društvo že petič igralo Gregorinov »V času obiskanja« z lepim uspehom in obilo udeležbo. To pot so nastopili tudi stari, že oženjeni igralci, pa so jo vsi dobro odrezali. Vidi se, da narod verske igre želi. Istega dne so šmarski in drugi pod to okrožje spadajoči glasili (ne vsi) v Šmarju proslavili svoj praznik sv. Florjana; prav podali so se jim lepi, novi kroji. Gasilska četa z Laverce se je pripeljala z lastnim avtomobilom, kar je na vse napravilo dober vtis. — Naš rojak Jože Bozja bo na Vnebohod preoblečen za misijonskega brata sinov presv. Srca Jezusovega in bo še dve leti ostal v noviciatu v Ellwangu na Nemškem.

Št. Jernej

Naš evharistični križ, ki je visok 16 m in stoji ob državni cesti, ponóči ves žari v električnih žarnicah in je viden daleč v sosednje fаре.

Skriptično predavanje o presveti Evharistiji je imel v nedeljo dopoldne, popoldne in zvečer v cerkveni dvorani g. kaplan Mate. Prelepe slike, ki prikazujejo svetovne evharistične kongrese, so ljudem zelo ugajale.

Prvo sveto obhajilo je v nedeljo prejelo 154 otrok. — Popoldne pa je bil sprejem v Marijin vrtec in je zopet vstopilo pod Marijino okrilje 240 dečkov in deklic. Prelep nagovor na zbrano mladino je imel tudi naš sivolasi g. župnik, ki je z ganljivimi besedami vzpodbujal mlade Marijine viteze, naj zvesto in vdano vztrajajo v ljubezni do svoje nebeske Matere, pa tudi v ljubezni do svoje zemске domovine.

Trbovlje

Spremembe v avtoprometu. Vseled spremembe nega voznega reda na železnicahtudi naši avtopodjetniki bolj zgodaj vozijo k vlakom, zato je že marsikateri potnik zamudil avto in vlak. Samo popoldne in zvečer k zadnjemu vlaku še vozijo po starem. Kriza se opaža tudi v avtoprometu, da gre marsikateri že raje peš na postajo, dasi dosedanje cene niso bile pretirane. Avtopodjetje Kačnik je tudi znižalo cene vožnjam za en dinar na celi progi za vse postaje. Avtopodjetje Arzenkovo po prevzame dosedanjí šofer g. Dolanc.

Začeli so s preložitvijo ceste od stare občine mimo Spanca po dolgem odlaganju. S tem bo odpadel oster ovinek s klanecem za župniščem, kjer so se zgodile ponovno nesreče. K prepotrebemu delu prispevata banovina in občina in tudi okraj. Delo in zaslužek pa bo dobilo lepo število brezposelnih.

Sah

Sahovski klub »Santpetar« v Ljubljani je odigral dva prijateljska matcha na štirih deskah s sahovskim klubom »Molnik« na Vrhniki. Prvi match na Vrhniki je dal neodločen rezultat 2:2. Vse štiri partije so končale remis. Tudi revanš v Ljubljani je zgledalo nekaj časa, da bo ostala neodločena. Pri stanju 1.5:1.5 je bila v toku samo še prva deska, kjer sta se borila prvaki Vrhnike Teček in Santpetar Hren. Po dolgi, toda lepi končnici je zmagal Hren in odločil match v prid »Santpetru« v razmerju 2.5:1.5. — Brzoturnir za prvenstvo v maju je končal sledéce: 1. Limbec 13.5 točke, 2. Hren 13 točk, 3. — 4. Udovč in Jakulin 9 točk, 5. Fabbel 8.5 točk itd. — V petek zvečer bomo igrali klubov interni match na neomejenem številu desk. Pozivamo prav vse igralce, da se istega udeležijo ter pridejo točno ob 20 v klubov lokal.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Rediteljstvo. Na ponovnem sestanku rediteljstva kamniške okolice v Grobljah 19. maja se je zbralo točno 160 rediteljev, samih postavnih fantov in moč, ki jim je g. Hvale iz Ljubljane podrobno razložil izredno važnost in pomen rediteljske službe za čas kongresnih dni v Ljubljani. Vsi navzoči brez izjeme so s pismenimi prijavami objubilí svojo dvodnevno pomoč v tej požrtvovalni službi. — Za druge kraje, ki so svojo pomoč tudi že objubilí, se bodo vršili enaki sestanki v juniju. Teden dni pred kongresom pa bodo prišli vsi vodje rediteljev v Ljubljano, da se na mestu samem vse še enkrat podrobno prouči, pregleda in končno določi. — Reditelji, dotlej pa se pridno zbirajte in svoje vrste še pomnožite!

Na Stadionu je zaplapolala zastava. Gradnja mogočne tribune na Stadionu je ta teden dosegla svojo dokončno višino s postavitvijo osmih mogočnih betonskih stebrov. Delo je v rekordnem času izvršila tvrdka Battelino. Se sedaj, ko manjka še ves arhitektonski okras, napravljajo tribuna veličasten vtis. To bo res mogočen oltar za evharističnega Kralja in Marijo Pomagaj. Tudi brežine Stadiona dobivajo svoje začrtno lice, da bodo mogle sprejeti neštete množice evharističnih in Marijinih romarjev. Ze danes kaže vse, da bo Stadion ob kongresu, ko bo vstal še v vsem svojem okrasju, za katero z naravnost občudovanja vrednim razumevanjem in ljubeznijo žrtvujejo posamezne župnije, čudovito lep okvir našemu evharističnemu slavlju.

Glede prijav za udeležbo ponovno prosimo vse župne urade in župnijske pripravljalne odbore, da z vsem razumevanjem sestavijo takoj potrebne po-

DRAMA — Začetek ob 20

Četrtek, 23. maja: Zaprtó.
Petek, 24. maja: Zaprtó.
Sobota, 25. maja: V času obiskanja. Izvem. Zaižane come od 24 Din navzdol.
Nedelja, 26. maja: Vomerbar. Zlato tele. Premiera. Irv.

OPERA — Začetek ob 20

Četrtek, 23. maja: Boccaccio. Red Četrtek.
Petek, 24. maja: Zaprtó.
Sobota, 25. maja: Kratko življenje in balet Petruška. Red Č.
Nedelja, 26. maja: Zaprtó.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 23. maja ob 20: Poljska kri. Red B.
Petek, 24. maja: Zaprtó.
Sobota, 25. maja: Hoffmannove pripovedke. Red C. Go.
Nedelja, 26. maja: Hoffmannove pripovedke. Red C. Go.
Nedelja, 26. maja: Hoffmannove pripovedke. Red C. Go.

Naznanila

Ljubljana

1 Rdeči križ, pododbor Ljubljana, Soja upravnega odbora bo danes ob 18 v pisarni Rdečega križa, Delavskega zbora, razpisal deške mešanske šole po običajnem dnevnem redu. Vabljeni!

Celie

1 Ljudsko vsučilišče v Celju naznanja, da bo redni letni občni zbor v četrtek, dne 23. maja ob 20 v risalnici deške mešanske šole po običajnem dnevnem redu. Vabljeni!

Naše dijaštvo

JKAD Zarja ima drevo ob 20 Anški sestanek. Predaval bo tov. Barden o Prekmurju in njega problemih. — V nedeljo priredi Zarja izlet na Golice. Prijavit se je v dopisni knjici Zarje. K obema prireditvama so vabljeni tudi člani in članice bratskih društev. — Odbor.

Radio

Programi Radio Ljubljani

Četrtek, 23. maja: 12.00 Kadar na planinah čisto zapoje (o planinah in s planin, ploščo) 12.45 Poročila 13.00 Cas, vreme, obvestila 13.15 Ob matuški ob Volgi (ruska pesem in glasba na plošči) 14.00 Vreme, spored, bora 14.30 Škoki in evke (glasbene slike na plošči) 14.30 Slovenska glasba za Slovence (dr. Kolarik) 14.40 Cas, poročila, spored, obvestila 15.00 Glasbila in njihova uporaba (prof. L. M. Škerjanc) 15.30 Nacionalna ura: dr. Vladimir Spužli: Vzroki začetka TBC (iz Belgrade) 16.00 Za zabavo in za ples (prenos iz nebotičnika) 16.30 Prenos koncerta godbe kraljeve garde iz Belgrade 17.30 Cas, poročila, Ronny-Jazz.

Drugi programi

ČETRTEK, 23. maja, Belgrad: 20.00 Francoske pesmi in arje 20.30 Pihalni orkester kraljeve garde 22.30 Balalajke — Zagreb: 20.00 Belgrad. 22.15 Moški kvartet — Dunaj: 17.30 Arje 20.00 Radijski orkester 21.25 Vokalni koncert 22.10 Simfonična glasba na plošči 23.40 Jazz — Budimpešta: 19.35 Petje 20.10 Veseloliga 22.00 Ciganska glasba 23.00 Jazz — Milan-Trst: 17.05 Rim 20.30 Orkestralni in celistični koncert — Rim-Bari: 17.05 Zabavna glasba 21.30 Beg iz Serailja, opera, Mozart — Praga: 19.35 Oteló, opera, Verdi — Bratislava: 19.35 Italijanska v Alžiru, opera, Rossini — Varšava: 20.00 Laska glasba in humoristična 21.00 Orkestralni in celistični koncert 22.15 Laska in pesna glasba — Berlin: 19.30 Balade 20.10 Plesni večer — Königsberg: 20.10 Radijska balada 21.30 Skladatelj iz Königsberškega doma — Hamburg: 19.00 Orkestralni koncert 20.10 Plesni večer — Bratislava: 19.00 Radijski orkester 21.30 Deklice pojo — Lipsko: 19.00 Frankfurt 20.15 Plesna glasba — Köln: 19.00 Mala večerna glasba 20.10 Izra 21.00 Koncert del Hansa Wediga — Frankfurt: 19.00 Zabavna glasba 20.15 Orkestralna glasba — Stuttgart: 19.00 Radijski orkester 20.15 Lipsko — Munchno: 20.10 Poster večer — Zürich: 19.15 Dunajska glasba 20.10 Proslava Viktorja Hugoja 21.10 Balade — Strasbourg: 19.30 Jazz 20.30 Glasov, opereta, Harmand 21.00 Prenos blagoslovilne parnik »Normandie«.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča cerkvenim zborom za praznik presv. Rešnjega Telesa in osmino sledeče skladbe: Ekel I. M. A.: Pridite, molimo! 12 evharističnih pesmi za mešani zbor. Partitura 24 Din, glasovi 5 Din; Kimovec Fr. Dr.: Odgovori pri procesiji na praznik presv. Rešnjega Telesa za mešani zbor. Cena 1 Din; Kimovec F. Dr.: Oče naš. 12 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Partitura 20 Din, glasovi 6 Din; Kimovec Fr. Dr.: Rihar renatus. 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Partitura 24 Din, glasovi 8 Din; Kimovec Fr. Dr.: V zakramentu vse sladkosti. Partitura 20 Din, glasovi 6 Din; Mav Al.: Blažena jutra. 12 obhajilnih pesmi za mešani zbor. 12 Din; Mav Al.: Ave Jezus! 11 evharističnih pesmi za mešani zbor. 6 Din; Mihelič Al.: Kristusu Kralju. 6 obhajilnih pesmi za moški zbor. 6 Din.

Polzhusis enkrat in uporabljat vedno...

Koledar

Četrtek, 23. maja: Janez Krstnik de Rossi, spomavalec; Deziderij, škof.

Novi grobovi

† V ljubljanski ženski bolnišnici je umrla Josipina Ročan, mati treh nedolletnih otrok. Stanovala je na ljubljanskem gradu in bila radi dobrega značaja in mirnosti vsem priljubljena. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne. Naj ji sveti večna luč, a rotam pa Bog poskrbi za dobrotnike!

Osebné vesti

— Izpit za pooblaščenega graditelja je z odličnim uspehom naredil pri banski upravi v Nišu g. Vilko Marinkšek iz Ljubljane, sedaj tehnični urednik Higijenskega zavoda v Nišu. Iskreno čestitamo!

— Iz vojaške službe. Za slušatelje višje šole voj. akademije so sprejeti topniška poročnika Stanislav Podboj in Zvonimir Bohte ter peh. poročnik Radivoj Rigler. — Odlikovan je z zlato kolajno za vestno vršenje službe upokojeni topniški narednik-vodnik I. razr. Stefan Šojc, ki je služboval pri 30. topniškem polku kraljeviča Tomislava. — V izredni strokovni tečaj konjeniške šole sta odredjena narednika s častniškim izpitom Stanislav Šmon in Ignacij Filjak.

Ostale vesti

— Izredni življenjski jubilej, ki ga bo letos 29. maja obhajal nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, se bo gotovo globoko vtisnil v našo narodno zgodovino. Ne bo to le jubilej osvetlega in zgubanečga starčka, ki bo dopolnil 85 let. Ne! Ta jubilej bo več in mora biti več. To bo jubilej velikega delavca, ki se je vsega daroval za svoje ljudstvo. Slovesnost, ki jo je to priliklo pripravila vsa Slovenija, bo le skromno znamenje, s katerim bomo pokazali, kako visoko cenimo svojega velikega delavca in učitelja, ki ni znan samo v ozkih mejah svoje ožje domovine, ampak tudi zunaj v svetu priznan in upoštevan. Kako velik in zaslužen je dr. Anton Bonaventura Jeglič za Jugoslavijo in kako ogromno je njegovo nacionalno delo, nam bo dne 27. maja v radiju v okvirju nacionalne ure predaval ravnatelj škof. pisarne Jože Jagodic. To predavanje bodo prenašale vse tri postaje v državi in s tem dokumentirale pomen in zasluge velikega Slovenca za Jugoslavijo.

— Plemenito darilo v znesku 50.000 Din kot prispevek k stroškom za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju je naklonila Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani. Naj bi njenemu vzglodu sledila s primernimi zneski tudi druga podjetja. Ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe pa je uvedlo poleg tega med svojimi namerami še šestmesečno nabiralno akcijo in bo nabrane zneske sproti nakazovalo Odborovi blaginjski.

— Dobite novo obliko! Zdi se, da bo vsež vsem razodnim obiskovalcem in poslušalcem številnih koncertov, glasbenih in drugih prireditve, če opozorimo na tole: Navada je, da pokaže navzoče občinstvo svojo zadovoljnost in priznanje s ploskom; včasih je tlesk tudi samo reševanje nastopajočih oseb iz zadrege. — Nič pa ni bolj zoprno, kot dolgo-

Doživljaji dveh angleških dam

Na begu pred kitajskimi tollovaji

Kakor dogodki iz 30-letne vojske, se sli-šijo doživljaji tistih, kateri so zadnji dve leti prebili v notranjosti kitajske dežele. Mirno, kakor znajo mirno pripovedovati le Angleži, sta meseca marca dve protestantski misijonarki miss E. Wright in miss Rut Dix pripovedovali poročevalcu lista »North China Daily News« v Šanghaju svoje doživljaje v severno-vzhodnem delu dežele Sečuan. Ti dve angleški dami sta 10 let delovali v svojem protestantskem misijonu, 150 milj od Čuhinga ob reki Jangce. Sredi njihove misijonske naselbine je bila cerkev, katero pa so komunisti spremenili v svoj glavni tabor in jo imenovali »Leninhalle. Morda se bo kdo še spominjal velikih bojev za Centu, kraj, ki sta se zanj pulila dva eorodna kitajska generala, ki sta oba hotela vladati in pobasati čimveč denarja. Pred božičem l. 1932 so se naenkrat prikazale prve tolpe komunistov. Tako včasih nazivljejo te ljudi, včasih jim pa pravijo tollovaji. V resnici so to po večini veliki siromaki, ki se morajo lotiti tatvine in ropanja, če nočejo od lakote poginiti.

Ko so torej prišli rdeči tollovaji, je tamošnji kitajski protestantski pastor evropskemu o-čbuju nujno in večkrat svetoval, naj nemudoma zbeže. Obe dami sta pa vendarle ostali, čeprav se je kmalu izkazalo, da je bil kitajski pastor bolj poučen, kakor pa onidve. Rojeni Kitajci je svoje rojake dobro poznal in je dobro vedel, česa se je bati, kadar bodo lačni in besni zarogovili po deželi. Tudi mnogi trgovci in kmetje niso verjeli, da bi bilo treba bežati, ker so upali, da bodo o pravem času prišle na pomoč vladne čete. Sicer pa so si gotovo mislili, da se jim ne bo moglo mnogo slabše goditi, če pridejo tollovaji, ker nimajo izgubiti drugega ko življenje. Neznansko naglo so prihrumeli tollovaji; bilo jih je vse črno. Začeli so streljati, ropati, pleniti, požigati in moriti. Kar so naropali živeža, blaga, kovin, železja, posode, so vse spravili na kup. Kar pa jim ni ugajalo, so pometali skozi okna in vrata na cesto. Kdor je kadil opij, ali je bil star in nadložen, ali se je kakorkoli upiral, tega so zaklali kakor piščanca. Mlajše može in mladeniče so pa odvedli s seboj in jih prisilili služiti v tollovaški vojski.

Šele sedaj se je začel splošen beg. Tudi obe misijonarki s kitajskimi kristjani sta odšli sredi mrzle zime. Po debelem snegu so gazili proti reki Jangce. Pred njimi je bežalo že na tisoče in tisoče ljudi, od vseh strani pa so vrelj novi begunci. V košarah, privezanih na bambusove palice so viseli otroci in stare ženske, prestrašeni ljudje, ki so hoteli reven ostanek svoje siromaščine rešiti iz območja groze. Vso mrzlo zimsko noč so te množice stopale za nekaj svetilkami iz papirja, katere so spredaj nosili na bambusovih palicah. Kam gredo, tega skoro nihče ni vedel, razen misijonarjev in pa nekaterih izkušenih domačinov. Hoteli so priti do čolnov na reki Jangce

ter se po njih prepeljati na drugo stran. Toda pri čolnih so že našli pobegle vladne vojake, katerih je bilo premalo, da bi se bili spoprijeli s tollovaji in so se rajši v čolnih umaknili. Tako begunci niso mogli do čolnov. Siromaki niso imeli nobenega živeža več. Niso pa vedeli, kam sedaj. Lačne, obupane ženske so pometale svoje otroke v mrzlo reko in same planile za njimi. V množici je zblaznel neki vojak in začel klati vse, kar se mu je približalo. Obe misijonski dami sta uvideli, da je edina rešitev, ako se vrneta.

S svojimi prijatelji sta prišli do nekega misijonišča, kjer sta nekoč poprej delovali. To misijonišče je bilo strašno opustošeno. Okna so bila izdrta, oprava razbita, poda ni bilo več, nobenih vrat, izginila je vsa posoda in vse orodje. V tem se je približal star Kitajec, ki se je tollovajem skrtil nekam blizu. Ta je peljal begunce v kot dvorišča, kjer je bila prst vsa prekopana. Tu so tollovaji pokopali več kot 30 otrok, katere so pomorili.

Medtem so se tollovaji umaknili. Deset tednov ni bilo o njih ne duha, ne sluha več. Približalo se je poletje. Zopet so začele ljudi plašiti govorice, da se bližajo tollovaji. Misijonarki sta morali drugič bežati, kajti od severa in vzhoda so se tollovaji res bližali. Tokrat jih je bilo več, bili so dobro oboroženi, ker so vozili s seboj tudi sanitetne vozove, ženske in kulije. Zdelo se je, kakor da bi se hoteli tu za stalno naseliti. Tokrat se je beguncem še slab-

še godilo. Tollovaji so Kitajcem pod smrtno kaznijo prepovedali pomagati tujcem. Končno sta obe protestantski dami po nepopisnih mukah in težavah prispeli v neko misijonišče, kjer je bilo bolj mirno. Medtem pa so se tollovaji bojevali z vladnimi četami. Tollovaji so manevrirali po svoji stari navadi. Kadarkoli so naleteli na močnejšo vladno četo, so se naglo umaknili ter se nenadno prikazali zopet kje drugje, kjer ni bilo vladnih vojakov. Tudi sedaj so se umaknili in do srede oktobra je bil mir. Ko so tollovaji tretjič prihrumeli, sta dami s svojimi ljudmi pravočasno pobegnili. Srečno sta pribežali do reke Jangce, dosegli čolne in se rešili v bolj varne kraje.

Provincia Sečuan se imenuje »kitajska Indija«. V teh krajih, ki so sicer bogati po naravi, se vrše vedno boji. Ena ali druga stran od kmetov pobira davke za celih 10 let vnapij in pobira živino, jemlje zemljo itd. Tako ni čudno, da številno tollovajem vedno raste. Ljudje, ki nimajo nič več svojega, radi prestopajo v vrste tollovajev. Kitajski trgovci in posestniki so svoj denar pravočasno poslali shraniti v varna obrežna mesta, kjer se nabira vedno več srebra, namesto, da bi s tem denarjem kupili riž, čaj, sladkor, tobak in žito ter bi tako kmetom dali možnost živeti do prihodnje zetje. Vlada si sicer prizadeva napraviti red ne le z oboroženo silo, ampak tudi s tem, da bi zboljšala položaj kmetov. Toda v tem oziru doslej še nima veliko uspeha.

Igračkanje z urami

Modne norosti nekdanj in sedaj

Dandanes so moderne dame pri športni obleki že začele nositi nekake usnjate plakete, ki bingljajo ob obleki. V tem osnuju je trdno pritrjena mala urica. Plaketa pa visi za ozek usnjat jermen iz kake gumbnice na obleki. To je najnovejša modna novost ali norost, katero pridno posnemajo sedaj zlasti angleške sportkinje. Prav gotovo se bo taka nošnja ure kmalu udomačila tudi pri promenadnih oblekah.

Odkar so ljudje iznašli uro, so jo nosili na vse mogoče načine. Včasih je bila ura za obe-šek, ki je bil štirioglat, jajčast, okrogel, preprost, ali pa tudi zelo okrašen okrasek. Potem je prišla doba, ko so začeli nositi ure zapestnice. V tej dobi še živimo. Ponekod pa nosijo prav majhne urice v prstanih, v gumbnicah, na torbicah ali na dežnikih. Menda že ni več mesta, kjer bi oboževalci mode ne bili shranili ure. Ura je bila ves čas nekaj takega, kar je veljalo za dragoceno.

Gosposke dame iz 18. stoletja so imele kar cele zbirke ur. Te zbirke so bile včasih silno dragocene. V te zbirke so spadale seveda samo

zlate ure, ki so na pokrovu imele iz dragocenih biserov vdolane črke in cele pregovore. Samo take ure so spadale v te dragocene zbirke. V tistih časih je bila tudi moška noša prav tako gizdava, kakor ženska. Zato ni čudno, če so moški in ženske namesto gumbov pri obleki imeli ure. To je bila pač doba ur. Nemška vojvodinja Zofija Karlova je silno ljubila take zbirke ur. V svojem pismu iz l. 1709 piše: »Ne morete si misliti, kako močno se zabavam z urami. Po cele dneve se ukvarjam z njimi. Pretekli mesec sem od tega, kar mi je kralj daroval za novo leto, porabila velik del, da sem kupila 150 ur. Sedaj imam ves svoj kabinet poln zlatih ur.«

Tedaj se pa niti moški niti ženske niso zadovoljili s tem, da bi nosili samo po eno uro pri sebi. Navadno so imeli na vsaki strani obešeno po eno uro, ki je bingljala ob obleki privezana na pisan trak, ali pa lepo verižico. Trakovi, na katerih so bile te ure privezane, so bili svileni, večbarvni, ter okrašeni z briljanti, ali pa so bile v njih uvezene zlate črke. Na koncu teh trakov je na vsakem bingljala ura. Trakovi z urami so bili obešeni tudi na velikih palicah, s katerimi so tedanji gizdalini hodili na sprehod. Ker so se ljudje tako gizdali in se s svojim lišpom postavljali kakor pav, so seveda na ure radi dali vdolati tudi pavov rop iz safirjev ali drugih dragih kamnov.

Iz oporoke glasovite francoske markize Pompadour razvidimo, kako duhovita je bila ta sicer zloglasna ženska. Svoji prijateljci je n. pr. zapustila zlato uro, na kateri je bil iz majhnih demantov vdolan metulj, pod njim pa

Ubogi bogataš Če človek čez noč postane milijonar

Glavni dobitnik italijanske tripolitanske loterije je ta mesec zadel 60 let stari gospod Giacomini, ki je vse svoje življenje bil sluga v italijanskem ministrskem predsedstvu. Stanoval je v predmestju Rima s svojo ženo in tremi otroki v majhnem stanovanju iz sobice in kuhinje. Naenkrat pa je proti večeru dobil sporočilo, da je zadel glavni dobitnik. Še preden se je mož zavedal, kaj se mu je zgodilo, je že rimski radio razbožnal to novico po vsej Italiji.

Dvajset minut potem se je že začelo pravo romanje v tisto hišo, ki je v njenem četrtem nadstropju v svojem skromnem stanovanju stanoval Giacomini s svojo družino. Pred hišo so se ustavljali eleganti avtomobili. Iz njih so najprvo izstopali njegovi uradni predstojniki, ki so mu prišli čestitati. Giacominijeva žena je bila zelo preplašena, ker za toliko imenitnih gostov je v stanovanju zmanjkalo stolov. Nato so pričeli prihajati prijatelji in znanci. Za njimi so se oglašali tudi neznanci, ki so slovesno zatrjevali, da Giacominija že več let dobro poznajo. Okrog 1 ponoči je Giacomini s pomočjo svojih dveh sinov in nekega hlapca moral svoje goste postaviti na hladno. Dva sosed sta pa prevzela nalogo, da bosta stražila vrata in da nihče več ne bo prišel motit.

Ko je bila ura tri, sta čuječa sosedata mislila, da je nevarnost nadaljnjih obiskov minila in sta šla spat. Toda ob 4 zjutraj so Giacominijeve že zbudili iz spanja novi obiskovalci. Kar 40 jih je prišlo in so prosili denarja. Giacomini pa ni imel pri sebi niti centesima. Tistih 140 lir, ki jih je prejšnji dan dobil za svojo tedensko plačo, je že zvečer razdal svojim gostom. Ob petih zjutraj pa je Giacomini s svojo družino pobasal svoje stvari in pobegnil v park, kjer so prebili do jutra.

Zjutraj je potem Giacomini nesel svojo srečko v banko, kjer so mu takoj izplačali milijon lir. V njegovo nesrečo pa ga je prav takrat fotografiral časnikarski reporter in tako je opoldne že ves Rim po obrazu poznal tistega, ki je čez noč postal milijonar. Sedaj so ga vedno nadlegovali doma in na ulici. Najeti je moral zato avtomobil in pobegniti iz Rima. Zato so pa rimski večerni listi prinesli z debelimi črkami natisnjeno vest: »Najnovejši milijonar je brez sledu izginil!« Mož se je pač skrtil pred svojimi gosti, ki so mu hodili čestitati.

Novopečeni milijonar pa bo v kljub svojemu bogastvu še za naprej opravljal službo pisarniškega sluga, ko se seveda oddahne od nava-
lvala svojih častilcev.

Poljski oceanski letalec mrtev

Poljsko-ameriškega oceanskega letalca Stanislausa Hausnerja je doletela nenavadno tragična nesreča. Poljaki v Detroitu v Ameriki so se zbrali v ondodni poljski cerkvi k zadušnici za pok. maršala Pilsudskega. Med službo božjo je Hausner v svojem letalu »Maršal Pilsudski« krožil nad cerkvijo. Naenkrat je letalo padlo na tla in se razbilo. Hausner sam je bil takoj mrtev.

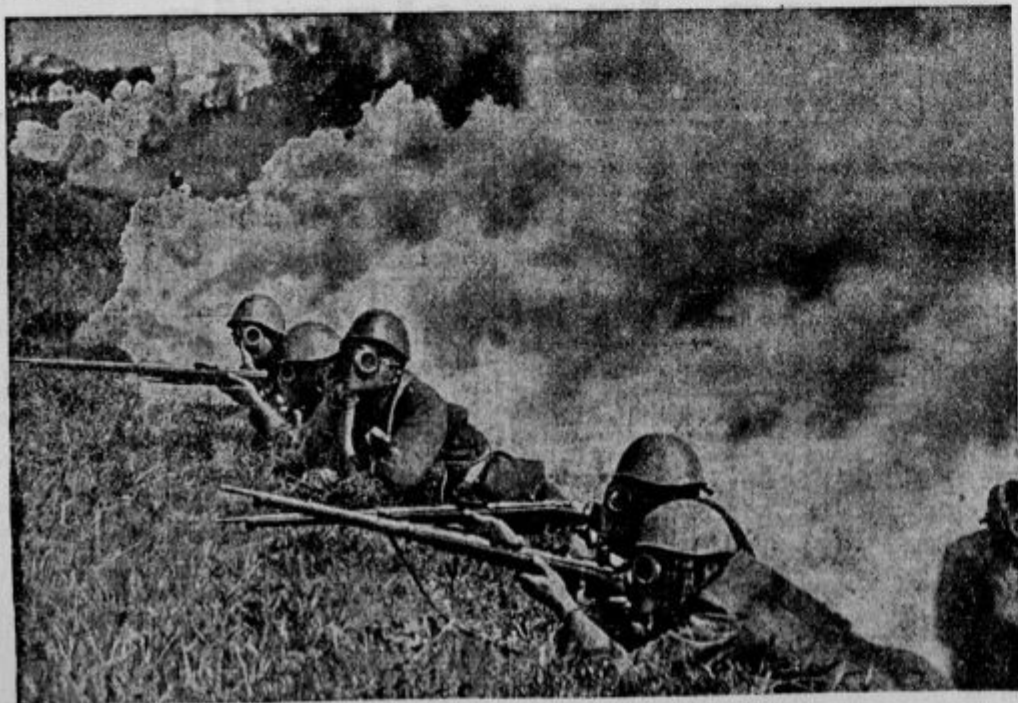
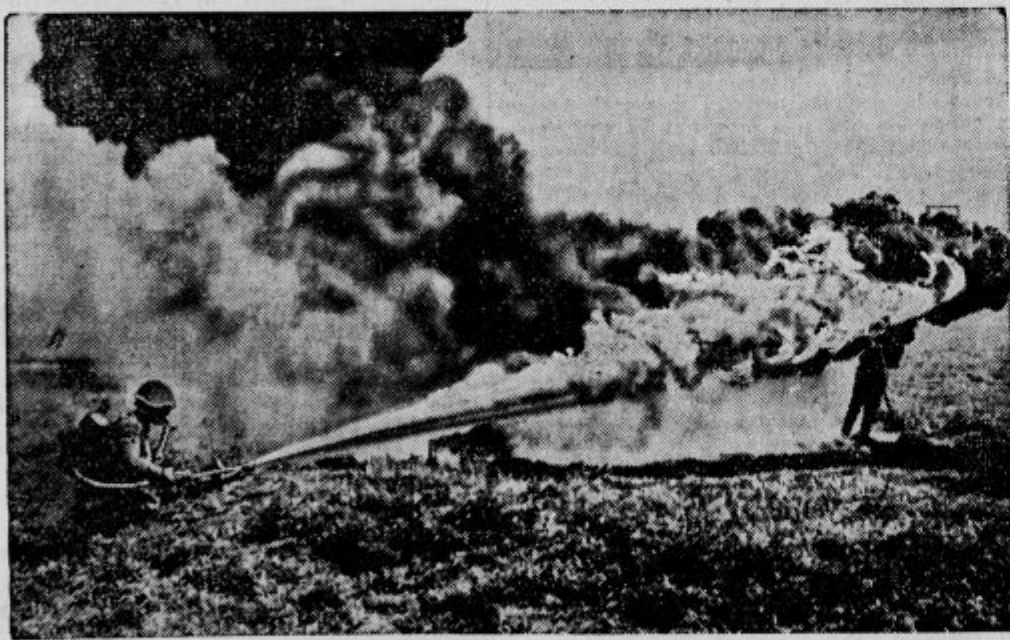

»Mislim, da bom svoj stari slamnik lahko nosil še eno poletje...«

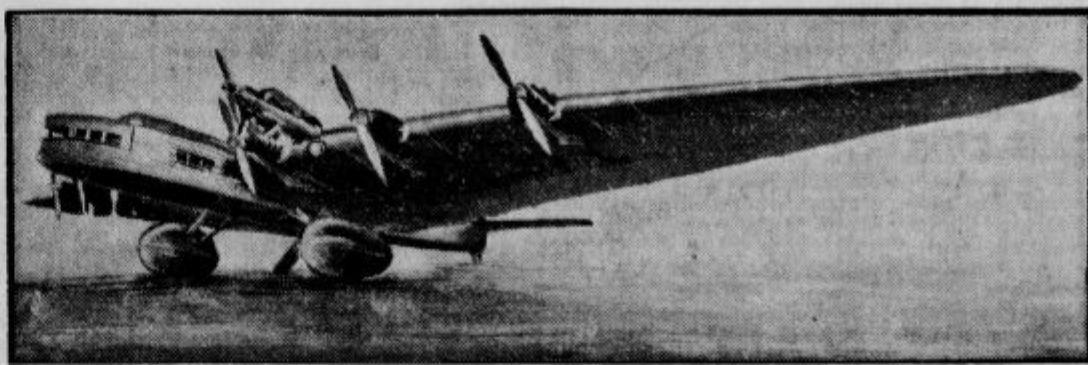
★

Hlapca, ki pravi »gospodarjev konje, ne drži pri hiši; če pa pravi: »To so naše živali,« ga imej tudi ti kakor svojega; najboljši pa je tisti hlapec, ki pravi: »To je moj konj!«

Kako se ljudje pripravljajo za prihodnjo vojsko

Vpričo Mussolinija so imeli blizu Rima velike vaje s kemičnim orožjem. Na zgornji sliki vidimo aparat, ki meče plamen. Spodaj vidimo pehoto s plinskimi maskami v objemu umetne megle, ki vojake zakriva.

Orjaško sovjetsko letalo »Maksim Gorkij«, ki se je ponesrečilo.

Gospodarstvo

Dobički rudnika Trepča

Pariz, 18. maja.

Na pariški borzi notirajo, kot je čitateljem »Slovenca« že znano, poleg državnih papirjev tudi delnice, oz. obligacije nekaterih velikih naših rudniških podjetij kot Trboveljske, borskega rudnika bakra in Trepče.

Vse delnice teh podjetij so izkazale ta teden znaten dvig. Tako so se delnice Trboveljske zaradi objave 5 odstotne dividende zvišale od 40.50 na 45. Delnice borskega rudnika bakra (prvenstvene) so narasle od 3.395 dne 10. maja na 3.588 dne 17. maja. Podobno izkazuje dvig delnice Trepče. V začetku tedna so notirale 43, na koncu pa že 49.25. Bil pa je dosežen tudi že tečaj 53, vendar je kasneje nekoliko popustil in je bil ob zaključku zabeležen tečaj 49.25. Pri tem tečaju je bilo povpraševanje prav znatno, pa tudi promet v tem papirju je znaten, kot priča tečajnica pariške borze. Spominjamo se, da je ta delnica notirala skozi vse leto 1935 tja do srede aprila okoli 34 frankov za nominalno 5 angleških šillingov, torej četrte angleške funta. Ko pa je proti koncu meseca bila po ameriškem zakladnem ministrstvu zvišana cena srebra in je nastopila splošna hoda srebra, tedaj so v zadnjem tednu aprila začele tudi delnice Trepče naraščati in danes je tečaj (najvišji) 53, kar pomeni povečanje za 19 frankov. — Tak dvig tečajev je tudi na veliki pariški borzi, ktere tečajnica obsega po 6—7 strani velikega formata (kakor so francoski listi), redka prikazen.

Ta veliki dvig zadnjega tedna je pripisovati dejstvu, da je bila te dni objavljena v angleških listih polletna bilanca Trepče, ki kaže le uspehe po-

slovanja te družbe. Njeno poslovno leto traja od 1. oktobra do 30. septembra in se sedaj objavlja bilanca nanaša na dobo od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935. Polletna bilanca izkazuje bruto dobička 93.586 funtov sterlingov, to je nad 20 milijonov dinarjev. Seveda je težko izračunati čisti dobiček, vendar je pripomniti, da je za leto 1933-1934 znašal čisti dobiček 160.551 funtov, kar je omogočilo razdelitev 12 odstotne dividende, toda za dividendo je bilo potrebnih samo 133.922 funtov.

Produkcija družbe je znašala v prvi polovici 1934-35 25.360 ton svinca (1933-34 je znašala za vse leto 49.917 ton, torej bi dosegla preračunana na vse leto nad 50.000 ton), 24.170 ton cinka (vse leto 1933-34 46.451 ton, torej bi bilo ceniti produkcijo družbe na letnih 48.000 ton) in produkcija srebra 763.437 unč, vse leto 1933-34 1.575.675 unč, proračunano na vse leto 1934-35 bi znašala produkcija po rezultatih polovice leta 1.530.000 unč, kar bi pomenilo malenkostno nazadovanje.

Francoski finančni listi cenijo, da bi že pri sedanjem povznanju cen (povišanje cenijo na 15 penc v primeri s cenami, na ktere je družba morala računati leta 1933-34), da bi se dobiček družbe zvišal za 98.000 funtov ali pri sedanjem tečaju funta nad 23 milijonov dinarjev. To so dobički, ki nam, preračunani v našo valuto, jasno kažejo, koliko je vredna naša zemlja, žal za tuja.

Zanimivo je, kdo sedi v upravnem svetu Trepče. Predsednik družbe je A. Chester Beatty, nadalje še 6 Angležev, sedež v naši državi pa imajo tile gg.: B. N. Banaz (Zagreb), dr. Lucio-Rochini (Belgrad) in R. N. Pašić (Belgrad).

Za ustanovitev kmetijskih zbornic. Na obnem zboru Zadržne zveze v Zagrebu je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo hrvatski zadržniki, da se čimprej izdela načrt zakona o kmetijskih zbornicah s sodelovanjem obstoječih zadržnih in kmetijskih organizacij.

Cene koruze in Prizade. Na svoji seji dne 20. maja je odbor za proučevanje možnosti in načina dviga cen kmetijskim proizvoznikom pri kmetijskem ministrstvu glede vprašanja cen in ruze izrazil svoje mnenje, da današnji način intervencije Prizadane odgovarja splošnim gospodarskim interesom, ker je trenuten in brez gotove smeri bilo teritorialno bilo časovno in se z njegovimi metodami dela more okoristiti le ožji krog dobro obveščenih. Producent in gospodarstvo moreta imeti korist od intervencije samo tedaj, če se višek preferenciala porablja za nakup stalno po cenah, ki se gibljejo okoli izvozne paritete v sosednih podonavskih državah. Zato je odbor mnenja, naj bo izvoz dovoljen vsem, a zbiranje naj vrši osrednja ustanova, sestavljena od zainteresiranih, vloga Prizada pa naj bi bila torej regulatorno-konkurenčna.

Koliko perutnine imamo v naši državi. Po uradnih podatkih kmetijskega ministrstva smo imeli konec lanskega leta v vsej državi 20.817.009 komadov razne perutnine, od tega največ kokoši 17.857.988 komadov. Število kokoši je največje v donavski banovini s 5.032.568 glav in v savski banovini s 3.252.329 glav, v dravski banovini jih je bilo 1.120.566 od skupnega števila perutnine 1 milj. 168.944 glav. Letno produkcijo jaje cenit ministrstvo na 1.320 milj. komadov, od česar se v državi potroši 857 milj. komadov, ostalo pa je bilo izvoženo. Inventarsko vrednost naše perutnine cenit ministrstvo na 780 milj. Din.

Znižanje obrestne mere za vloge pri Priv. agrarni banki. Uprava banke razglša, da bo znižala s 1. julijem obrestno mero za vloge od 4 na 3% letno. To znižanje velja za vloge običnih kmetijskih skladov, ki so dani na obrestovanje banki po zakonu o d. d.

Tovarna varig d. d. v Leseah pri Bledu izkazuje za preteklo leto pri glavnici 2.5 milj. Din izgube 55.250 Din, dočim je znašala izguba za leto 1933 5.981.

Splošna gospodarska banka v Belgradu (Opšta privredna banka, ki je spadala v Matejevičev koncern in se nahaja pod zaščito). Bilanca za 1934 izkazuje pri zmanjšani glavnici 1 milj. (prej 5 milj.) in fondih vlog 16.6 (18.9) milj., med aktivni pa znašajo menice 13.1 in dolžniki 4.6, skupno 17.7 (19.7) milj. Din. Čisti dobiček znaša 0.02 (izguba za 1933 0.6) milj. Din.

Beočinska tvornica cementa izkazuje zmanjšanje čistega dobička od 5.6 na 4.5 milj. Din (s prenos iz prejšnjih let v znesku 0.14 in 0.2 milj.). Bilanca ne izkazuje posebnih izprememb, narasla je pa zelo postavka gotovina: od 2.4 na 5.3 milj. Bruto donos blaga se je zmanjšal od 19.9 na 15.35, povečal pa se je donos vrednostnih papirjev.

Razvoj moderne civilizacije in nezdave socialne razmere, ki v njih živimo, so zlasti od ženstva zahtevale vedno novih žrtv in mu naložile težka bremena. Kruta realnost je že n odtirala od njenega narodnega poklica, da se je morala poiskati zatočišče v raznem pridobitnem delu in začela tekmovali z močnem. Kako se je naša žena praktično uveljavila v raznih poklicih, bo pokazala razstava »Žena v obrti« v okviru XV. velesejma v Ljubljani od 1. do 11. junija. Tehnični višek vse razstave sploh pa bo modna revija, ki bi imela predvsem namen, odločno povdariti, da imamo, kar se tiče obleke, sami doma vsega dovolj in da lahko glede izdelave in krojev tekmujejo brez skrbi s tujino. Ostale specialne razstave so: Gasilska razstava; razstava domače volne; razstava malih domačih živali. Velesej bo bogato založen z vsemi proizvodi industrije in obrtniške proizvodnje, s čimer predstavlja najugodnejši nabavni vir potrebščin za vsakega. Posetniki imajo na železnica polovično vozno. Ko kupijo vozno karto, naj zahtevajo tudi rumeno železniško izkaznico za 5 Din. Vozna karta jim v zvezi s to izkaznico, na kateri mora biti potrjen obisk velesejma, velja za brezplačen povratek. 50% popust na avijonih in parobrodih.

Kako je z legitimacijo ljubljanskega velesejma. — Preje so legitimacije za obisk velesejma vodili v predporadi biljetarne Putnika, denarni zavodi, občinski uradi itd. Po odredbi železnicega ministrstva, ki je bila izdana lanske leto, pa ima polovično vozno vsak obiskovalec velesejma, ki kupi na svoji osebni postaji poleg cele vozne karte še rumeno železniško izkaznico, ki stane 5 Din. — Obiskovalec dobi na velesejmu pri blagajni vstopnico za 10 Din, če ga je železniška vozna karta veljala do Din 25. S to vstopnico obične enkrat velesejem in enkrat zvečer vinski oddelek. Če ga je železniška vozna karta veljala do 60 Din, plača pri blagajni na velesejmu za vstopnico 15 Din, ki mu daje pravico na tri dneve in tri večerne obiske velesejma. Če pa ga je železniška vozna karta stala preko 60 Din, dobi na velesejemski blagajni legiti-

macijo za 25 Din, s katero ima šestkratni obisk velesejma in šestkratno večerno obisk. — Obenem z izlajo velesejmske vstopnice, ozir. legitimacije, dobi obiskovalec istočasno tudi potrdilo o obisku velesejma. Vozne karte in železniške izkaznice naj torej v Ljubljani nihče ne odda postajnemu vratarju, ker mu bo oboje skupaj veljalo potem za brezplačen povratek. Popust velja za dopotovanje v Ljubljano od 27. maja do 11. junija, za povratek pa od 1. do 16. junija.

Dobave. Ravn. drž. žel. splošni oddelek v Ljubljani sprejema do 28. maja t. l. ponudbe glede dobave 10 knjig Stilling-ovih tabel. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku).

Dne 1. junija t. l. se bo vršila pri ekonomskem odseku ravn. pošte in telegrafa v Ljubljani licitacija glede dobave pisarniških potrebščin.

(Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Dravska delavnica v Ljubljani sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave lesa. (Pogoji so na vpogled pri isti delavnici).

Novi ukrepi za obrambo valute v Italiji. Dne 20. maja je stopil v veljavo dekret, po katerem morajo italijanski lastniki inozemskih vrednostnih papirjev ali italijanskih vrednostnih papirjev, ki so bili izdani v inozemstvu, v roku 20 dni depozirati vse svoje papirje pri Banci d'Italia. Ta lahko te papirje proda in plača italijanskemu lastniku protivrednost v lirah. Kupone izplačuje italijanska emisijska banka v lirah po dnevnem tečaju lire.

Poljsko notranje posojilo. Po poročilu iz Varšave je uspeh poljskega notranjega posojila v znesku 150 milijonov zlotov popoln. Podpisanih je bilo celo 288 milijonov.

Češkoslovaški ječmen in slad vzdržujeta radi svoje kakovosti nadalje prvo mesto na svetovnih tržiščih. Kljub abnormalnemu vegetacijskim razmeram v minulem letu ostaja njih kakovost na višini, ki je omogočila obdržati lanjska tržišča in pridobiti (v zapadni Evropi) nova.

Izledki preiskujenj so dokazali, da je obdržal češkoslovaški ječmen napram vsem drugim konkurenčnim provinjenicam prvenstvo v nedosegljivi kvaliteti, zlasti zato, ker se je v vseh produkcijskih krajih spravljalo pod najbolj ugodnimi pogoji.

Najboljši dokaz za prioriteto češkoslovaškega ječmena je to, da je dosegel na mednarodni svetovni razstavi v Londonu — vršila se je lani petinpetdesetletje — spet vse tri najvišje cene v kategoriji kontinentalnih ječmenov. —

Gojitvi žlahtnega pivovarniškega ječmena se posveča v Češkoslovaški največja skrb. Izvršeno rajonarjanje je zedinilo gojenje najboljših in najbolj plemenitih vrst. Znano je, da so na Češkoslovaškem idealne razmere za gojitev ječmena, ker so dani tam najugodnejši temeljni prirodni pogoji, kakor: lega in nadmorska višina, kakovost zemlje, dobre vremenske razmere. Ti temeljni faktorji, ki jih daje priroda sama, jamčijo obenem s smotrenim gojenjem najplemenitejših vrst za prvenstvo češkoslovaškega ječmena tudi v bodoče.

Isto velja tudi o sladu, ki je leta 1934 obvaroval svoje prvo mesto na svetu glede izvoza, kljub temu, da je vladala na inozemskih tržiščih slada konkurenca, kakor se je ne spominjamo. Češkoslovaški ječmen in slad ostaneta pri svoji kakovosti vedno ponos Češkoslovaške in njene industrije, ki zna ceniti zaupanje inozemskih tržišč.

Borza

Dne 22. maja 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja, Curiha, Newyorka in Pariza, popustili so Amsterdam, London in Trst, dočim je narasla Praga.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na ljubljanski borzi neizpremenjen na 9.10—9.20, na zagrebški je popustil na 9.065—9.165, na belgrajski pa je notiral skoro neizpremenjeno: 9.0761—9.1761. Grški boni so notirali v Zagrebu 31.65—32.35, v Belgradu pa 32.50 blago. Angleški funt je v Zagrebu ostal skoro neizpremenjen na 236.70—238.50, v Belgradu pa je nekoliko popustil na 235.07—236.67. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.20 denar, v Belgradu 6.15 denar.

Ljubljana. Amsterdam 2975.35—2989.95, Berlin 1736.08—1769.95, Bruselj 742.85—747.92, Curih 1421.01—1428.08, London 215.35—217.40, Newyork 436.43—4400.64, Pariz 289.60—291.03, Praga 182.99—184.10, Trst 361.35—364.43.

Promet na zagrebški borzi 458.830 Din. Curih, Belgrad 7.02, Pariz 20.38, London 15.19, Newyork 309.623, Bruselj 52.325, Milan 25.45, Madrid 42.225, Amsterdam 209.375, Berlin 124.40, Dunaj 58, Stockholm 78.35, Oslo 76.35, Kopenhagen 67.85, Pariza 11.885, Varšava 58.25, Atene 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.71, Buenos-Aires 0.805.

Vrednostni papirji

Tendencia za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena, vendar so nekateri tečaji popustili, tako vojna škoda kot begluške obveznice. Promet je bil srednji.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 79—80, agrarni 46—47, vojna škoda promptna 370—373, begluške obveznice 64—65, 8% Blerovo posojilo 77—78, 7% Blerovo posojilo 67—68, 7% posojilo Drž. hip. banke 72—74, 7% stab. pos. 75—80.

Zagreb, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 79—80.50 (80), vojna škoda promptna 370—374.5, 6, 7, 8. 370 den., begluške obveznice 64—64.50, 8% Blerovo posojilo 77.25—78.75, 7% Blerovo posojilo 67.25—67.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 72.50—73, 7% stab. pos. 77—80. — Delnice: Narodna banka 6000—6300, Priv. agrarna banka 228—231, Sečarana 140 denar, Trbovlje 125 denar. — Promet državnih papirjev slabši.

Belgrad, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81.50 den., agrarni 47.50—48 (47.75), vojna škoda promptna 370.50—371.50 (371.50), 8. 371—371.25 (371), begluške obveznice 65—66 (66), 8% Blerovo posojilo 78.50 bl., 7% Blerovo posojilo 67—67.50 (67.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 72 den., 7% stab. pos. za den. (79). — Delnice: Narodna banka 5900—6000 (6000), Priv. agrarna banka 228—229 (229, 228.50).

Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizprem. Tendencia neizprem. Promet srednji.

Budimpešta. Tendencia stalna, Promet slab. Pšenica: maj 16.10—08—18, zaklj. 16.10—15; junij 15.62—80—75, zaklj. 15.77—78. Rž: maj zaklj. 11.30, junij 11.35—38—19, zaklj. 11.18—20. Kornuza: maj 12.20—24; 12, zaklj. 12.00—02, junij 11.13—07—03, zaklj. 11.02—03.

Sport

Lahkoatletski dvoboj Belgrad-Ljubljana

Pod pokroviteljstvom predsednika mestne občine Ljubljana, g. dr. Vladimira Ravniharja.

Nedelja, 26. t. m. ob 16, igrišče ASK Primorje

Ena najvažnejših lahkoatletskih prireditvev v naši državi letos bo brez dvoma lahkoatletski dvoboj med reprezentantoma Belgrada in Ljubljane v nedeljo, 26. t. m. ob 16 na igrišču ASK Primorje. Danes reprezentanta Belgrad, ki ga sestavljajo atletski belgrajski klubov: BSK, Jugoslavija, Ruski ter Pančevaški SK, brez dvoma najmočnejše ekipe kot mestno reprezentanco v naši državi, ker razpolaga z odličnimi tekači, dobrimi skakači in krepkimi metalci.

Ljubljana, katere ekipo bodo tvorili atleti SK Ilirije in ASK Primorja, se je v zadnjih letih močno dvignila, kar je dokazala v cross-country državnih tekmovanjih in tekmovanjih v državnem prvenstvu za moštva, ko sta eden ali drugi klub po večkrat priborila državna prvenstva v omenjenih panogah.

Zeleč tudi od svoje strani poudariti veliko važnost imenovanega srečanja, ki se vrši v znamenju dvojne revanše, kajti Ljubljana se ima za svoj nastop v minulem letu v Belgradu revanširati v gostoljubnosti, istočasno se bo skušala revanširati za minimalen poraz (ena točka razlike) v l. 1934., je predsednik tretje prestolnice Jugoslavije, mesta Ljubljane, g. dr. Vladimir Ravnihar, počastil dvoboj Belgrad : Ljubljana s svojim pokroviteljstvom.

Uverjeni smo, da bo reprezentativna ekipa Ljubljane znala to počastitev visoko ceniti in da bo vložila v borbi svojo sposobnost, sile in znanje, da čim dostojnejše zastopa barve mesta Ljubljane in s tem istočasno barve Dravske banovine, kajti oba ljubljanska kluba sta tudi vodila lahkoatletski kluba v Dravski banovini.

Prvenstvo II. razreda

Po štem kolu je stanje tablice v II. razredu naslednje:

1. SK Sloga	15	12	1	3	40:21	25
2. SK Reka	15	11	0	4	45:20	23
3. SK Mara	14	9	1	4	45:13	19
4. SK Grafika	15	8	3	4	52:24	19
5. SK Slovan	15	8	3	4	40:22	19
6. SK Jadran	15	8	1	6	36:25	17
7. SK Svoboda	15	5	1	9	29:41	11
8. SK Korotan	15	4	3	8	36:41	11
9. SK Slavija	15	1	13	12	28:3	3
10. SK Mladika	14	1	0	13	11:46	2

Sloga se nahaja še vedno na prvem mestu. Sledi ji Reka, ki je Slogi vedno nevaren konkurent, Marevo so si z zmago nad Korotanom in z boljše razlike govor osvojili tretje mesto. Če ne bodo izgubili nobene tekme, jih čaka drugo, morda tudi prvo mesto. Grafika se je postavila na četrto mesto. Slovan je podlegel Jadranu in zato se je znašel na petem mestu. Ostali del tablice je ostal neizpremenjen. V nadalje so bo tekmovaljevali, o nastopajočih parih homo še poročali.

Celjski šport. Teniška sekcija Smučarskega kluba v Celju priredi v nedeljo 26. maja na teniškem igrišču pri protestantovski cerkvi drugo tekmo za državno prvenstvo v tenisu s SK Ilirijo v Ljubljani.

Smučarstvo v Turčiji

Za časa bajrama, to je muslimanskih praznikov, se je letos privikar vršilo prvenstvo Turčije v smučanju. Organizacija je bila v rokah generalnega tajnika turškega olimpijskega odbora gosp. Ristija, ki je študiral nekaj semestrov na berlinski visoki šoli za telesno vzgojo.

Prvo turško smučsko prvenstvo se je vršilo samo v teklu na 6.5 km, v smuku in slalomu. Tekmovalno progo so izpeljali ob Ulu-Dagu pri Brusi. V teklu so startali tekmovalci smučarskih klubov iz Istanbula, Burse, Ankare in Egredirja. Od 20 tekmovalcev v smučskem teklu so zavzeli vsa prava mesta dijaki turške visoke šole za telesno vzgojo: 1. Talat 41:57; 2. Cehat 42:15; 3. Olget 42:42.

Proga v smuku je bila 800 m dolga z višinsko razliko 250 m. Pri tekmi v smuku, katere se je udeležilo 25 tekmovalcev, se je pokazala velika razlika med učiteljem in tekmovalci. Nemški smučski učitelj Riedel, ki trenira turške sportnike, je presmučal progo v času 1:26, najhitrejši turški smučar Cehat pa v 4:1; celo Riedlova žena je dosegla boljši čas (3:41). Kakor vidimo, je turški smučarski sport še zelo mlad.

SMUČARSKI DROBIZ

90 meterski skoki na Norveškem! V severni Norveški so skakalci v pokrajini Drontheim tako povečali, da omogočajo »zloglasne« dolge skoke. Pravkar poročajo, da je dosegel skakalec Reidar Andersen sledeče skoke: 83, 81, 90, 84.5 in 88 m.

Andersen, ki je bil to zimo v šoli pri švicarskem strokovnjaku inž. Stranmannu pravi, da je večina norveških skakalcev napadno zgrajenih. Pred vsem pa je prišek prevelik. Ker so vajeni norveški skakači težkih (slabo grajenih) skakalnic, so v inozemstvu tem stabilnejši.

Nov način markacije smučskih skokov. Avstrijski referent za smučske skoke je izumil novo napravo, ki bo omogočala zanesljivejšje merjenje smučskih skokov. Ob zunanjih straneh čevljev naj bi imel skakalec drobno pripravo napolnjeno z barvano tekočino; ta naprava bo brizgnila pri doisku barvan curek v sneg in tako bo dolžina skoka nesporna.

Nemški smučarji se trenirajo. Kakor poroča »Der Winter«, se vrši od 16. maja do 17. junija na Zugspitze še en tečaj za nemške olimpijske kandidate.

Najhitrejša švicarska proga za smuk je ona od Jochpassa do Trubseeja pri Engenbergu. Največja povprečna hitrost, ki so jo tekmovalci doslej dosegli, znaša 87.5 km na uro. Dosegel jo je pokojni Ernest Boss, ki je presmučal 1750 m dolgo progo z višinsko razliko 475 m v eni minuti 12 sekundah.

O letošnjem smuku poročajo, da je bila proga zelo razvrana in da je od 60 tekmovalcev niti eden ni presmučal brez padca. Najboljši čas je dosegel Karl Feirabend (Engenberg) z 1:19.

★

Občni zbor Jugoslovanske akademike smučarske organizacije bo v soboto, 1. junija. Na dnevnem redu so poročila odbornikov, revizorskega odbora, volitev odbora in skakalnosti. Občni zbor bo na univerzi ob 16. Par dni pred obnim zborom bo posvetovalni sastanek vsega članstva. Samostojne predloge za občni zbor je vložiti v pretros odbora do 3. maja. — Smuk!

Hazenska sekcija SK Jadrana sporoča, da bo trening danes ob 18 na igrišču v Kozlezi. Nove članice se sprejemajo na igrišču. — Nadelstvo.

Sportno atrakcijo smo imeli v nedeljo v Šošanju. Nastopili so nogometaši v pokloju, igralci visokih let in precejšnji telesnih tež. Razdelili so se v dva tima. Ker so nastopile same znane športne osebnosti, naj navedemo postavi v celoti: A-tim: ml. Klopčič — Sza-b, Pungerski — Vitrih, Kindhofer, Schmeller — dr. Sue, Mayer, Vidrih, Schmauz, Kopsar, B-tim: Rum-pet — Smigove, Burdijan — Tovornik, Stranac, Natek — Mlakar, Robinsak, Pokraj, Natok, dr. Točanovič. Redkokraj je bilo igrišče tako polno, kakor je bilo v nedeljo. Igralci so vsi stari vsi in so se poteno znojili. Paktar so kar dovršeno zaigrali. Seveda se je večina igralcev poznala, da že dolgo let niso imeli opravka z žogo. Je pa vseeno šlo, Omagali ni nihče je to je glavno. V pramoči je bil B-tim, ki je imel več mlajših in precejšnje nog. Zmagal je s 5:4. Dohodek srazidive so dali šolarski kuhinji — in to je glavno.

Zborovanje sadjarjev in vrtnarjev

ARMADA NAŠIH SADJARJEV IN VRTNARJEV STEJE NAD 8100 ČLANOV

Iz tajniškega poročila za občni zbor Sadjar-skega in vrtnarskega društva, ki bo v nedeljo, 26. maja v Celju, hotel Evropa, posnemamo, da je lani število podružnic naraslo za 18 na 202, število članov pa za 719 na 6612. Poleg tega pa mnogo sadjarjev in vrtnarjev ni vključenih v podružnicah. Tako dosega skupno število članov 8105, kar pomeni v primeri z 1933 dvig za 525 članov. Podružničnih drevnic je bilo 53, v katerih se vzgaja 52.569 drevcev. Podružnice so lani prejele podpov 57.508 Din.

Prizadevanja društva glede določb v novem lovskem zakonu, ki naj bi ščitila sadjarje pred zajem, ki je največji sadjarski škodljivec, niso uspela.

Za drevničarski odsek je bil izdelan pravilnik, pripravlja pa se tudi ustanovitev vrtnarskega odseka.

Glavni odbor je v svrhu pospeševanja sadjarstva sprejel tele sklepe: 1. Pri predavanjih in tisku je treba poudariti važnost in koristnost večje porabe svežega sadja. 2. Domače sušenje sadja se mora priporočati. Ustanavljanje društvenih sadnih sadilnic se mora pospešiti. 3. Narod je treba seznaniti, kako se pripravljajo sadni izdelki in izvesti propagando za uživanje teh izdelkov. 4. Poraba in vnovčevanje sadja za brezalkoholne pijače naj se pospešuje. Priprave za ohranjanje sokov morajo biti ljudem dostopne po primernih cenah in potem organizacije. Med drugim priporoča glavni odbor tudi poživljenje precejpljanja sadja.

Obisk pri razstavi gospodinj

Tako smo se že zagrizli v misel na slabe čase, da nas preseneti vsaka stvar, ki ni črno-sivo pobarvana.

In takšno presenečenje sem doživela danes, ko sem stopila v paviljon »K«, kjer pripravljajo naše gospodinjne prostore za svojo razstavo »Žena in obrt«. Če smo že vsako leto občudovali podjetnost in neumorno delavnost te naše ženske organizacije, moremo reči, da so letos prekosile same sebe.

Ze to: 18. maja stoji že skoro dogotovljen veliki paviljon za razstavo, ki se odpre 1. junija. Rekord. A zdi se, da to ne bo edini rekord. Ne bi hotela izdati preveč: radovednost naj privede vsakogar v paviljon K, ki bo letos pravi hram lepote in harmonije, kjer se bomo lahko vsak dan in vsak večer iznebili za par ur vseh vsakdanjih skrbi in nasitili lepote žejne oči, ne le ob razstavljenih predmetih, marveč že na prostoru samem.

Aranžerji: gospe Koršičeva, Schweigerjeva;

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Korespondenco

in prestave v srbsko-slovensko prevzemanje. — Poudarje upravi »Slovenca« pod »Vestno in poceni« št. 5852. (a)

Dekle

izučena v specijalni trgovini — išče nameščenje. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5853. (a)

Vajenci

Učenko

za strojno pletenje sprejem. — Slamič, Glince, Cesta XV. št. 8. (v)

Službodob

Prodajalko

pošteno, zanesljivo moč, sprejem takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Prodajalka« št. 5657. (b)

Kuharico in hišno

sprejem takoj. Ponudbe upravi »Slov.« pod značko »Kuhinja« št. 5658. (b)

Hotel »Orel«

Maribor — sprejme gostilničarstvo in kavarinško blagajničarstvo v stalno službo. — Prosilke brez letnih spraveval naj se ne javijo. (b)

Dobra frizerka

dobi takoj stalno službo pri Fr. Zabajek, Ljubljana, Krakovski nasip 26. (b)

Iščem vezalko

cvetja in vencev za cvetličarno. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljana 33« št. 5833. (b)

Posestva

Doben oglaš v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaj; če ne z gotovim denarjem pa kupca ti s knjižico da. (b)

Posestva, hiše, vile, gostilne, mline, pekarnice, parcele (Kranjsko, Štajersko) — prodaja in kupuje Posredovalnica, Ljubljana — Wolfova 1. (p)

Restavraterji

Kompletno restavracijo, upeljano z najboljšimi gosti, poceni prodam radi nenadnega odhoda. Nikola Šušteršič, Split, Zagrebačka. (p)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

Ženitbe

Pošten fant

z nekaj premoženja — se želi poročiti na majhno posestvo. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Bodočnost« št. 5817. (a)

Stanovanja

ODDAJO: Stanovanje

suho, solčno, svetlo, v suterenu, obstoječe iz sobe, kuhinje, predsobe in pritlikin, vse nanovo preslikano, takoj oddam. — Košir, Lavričeva 12. (c)

Vnajem

ISČEJO: Suho skladišče

v izmeri ca. 20 m², s posebnim vhodom — iščemo v Ljubljani. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Skladišče« št. 5863. (m)

Glasba

Harmoniko

kromatično, 80 basov, 4 vrstne, prodam. — Frida Mahne, Sv. Jurij ob j. z., Bezovje št. 29. (l)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Če avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebiti se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inšert!

Moško in žensko kolo original Torpedo — na prodaj. Dvorakova 3-1. (l)

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najbolje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (p)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Otroški voziček

globok, na peresih, dobro ohranjen, napredaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5711. (l)

Obrit

Entel - ažur - plise izvrši ekspres — Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukel. (t)

Stavbna mizarstva dela in pohištvo

dobavim po naročilu in načrtih za hranilne knjižice Ljudske posojilnice v Ljubljani. Ponudbe poslati pod šifro »Mizarska tvornica« upravi »Slovenca«

Parkete

prvovrstne hrastove in bukovne dobavlja in polaga FERDO PRIMOŽIČ

Ljubljana, Cesta 29. oktobra (Rimska cesta) št. 16.

Popravila in struženje starih parket. — Delo solidno, cene zmerne. — Telefon: Škafar 28-23.

Izbera ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Usnjarskega strokovnjaka

rabi večje čevljarstvo podjetje. — Prednost imajo taki, ki so služili v trgovini z usnjem. Ponudbe poslati na Aloma Company d. o. z. Ljubljana.

Damske obleke za poletje

nudimo v zelo veliki izbiri v vseh velikostih, in sicer: navadne perilne za dom že od 55 Din naprej, boljše perilne, delen, krep, cefirje, od 90 Din naprej, iz najfinejših modnih perilnih blagov od 120 Din naprej. Velika izbira damskih kril, bluz, pisarniških halj, otroških oblek po jako nizkih cenah. Oglejte si pri F. L. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

XVII. VELESEJEM V PADOVI

9.—24. junija

Sijajna trgovska razstava

treh beneških provinc

»Venezia Euganea«,

»Venezia Tridentina« &

»Venezia Giulia« ter Podonavja

NAROČITE POTNE OLAJSAVE.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočuvstvovanja ob prezgodnji izgubi našega ljubelega soproga, sina in brata, gospoda

dr. med. Stanka Tavčarja

za poklonjene krasne vence, za mnogoštevilno častno spremstvo se vsem, prav vsem najiskrenejše globoko zahvaljujemo

V Ljubljani, dne 22. maja 1935

Zalujoči ostali

Tinčkove in Tončkove prigode

37.

Krokodili točijo solze...

Srečno sta smuknila skozi okno kolibe in splezala na streho. Krokodili so široko odpirali svoje zobate gobce, iz izbuljenih oči pa so jim začele liti debele solze.

»Kaj meniš,« je Tonček pobral Tinčka, »ali zato pretakajo solze, ker se jima smiliva?«

»Ne bodi neumen!« ga je zavrnil Tinček. »Kdaj si pa že slišal, da bi se krokodilu kdo smilil? Zato jokajo, ker naju še niso pohrustali za zajtrk! Čakaj, jaz jim bom že dal zajtrk!«

Na te besede je Tinček s strehe zlezel spet v notranjščino kolibe, vzel s police skodelico in jo pritrtil do konca dolge ribiške palice.

Najprijetnejše letovišče na morju nudi

Hotel VILA LUCIJA

Aleksandrovo, na otoku Krku

Pension od 50 Din naprej (vse takse vštete).
Sezona od 1. maja do 30. septembra.
Restavracijska terasa nad samim morjem.
Hotel je last renomirane slovenske tvrdke.
Zahtevajte brezplačne prospekte pri Putniku ali pa pri direkciji hotela.

Zahvala

Za vse izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli v boli ob bridki izgubi nepozabnega soproga, očeta itd., gospoda

Nerada Franja

se najprisrčneje zahvaljujemo. Zahvaljujemo se čč. duhovščini za spremstvo in tolažbo, primariju dr. Rajšpu za skrbno zdravniško nego, za odposlanstva obrtnih društev, gasilski četi, železničarski godbi, vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, vsem mnogoštevilnim znancem in prijateljem pokojnika za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Celje, dne 22. maja 1935.

Zalujoči ostali

Dolores Vieser

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

Ivan medtem ne sliši in ne vidi ničesar več — je čisto sam s svojo ljubeznijo. Brez besede se preda neslutni sili, odpre srce skrivnostni blaženosti, nerazumljeni bohi — in ve samo eno: da je prišel Jezus in ga potegnil nase z vso silo — in da je zdaj ujet za čas in večnost.

Skrivnostno zvonjenje.

Na podstrešju diši po butaricah sušecih se zelišč. Mrak se plazi iz kotov rjavo in neslišno. Pred malo linico raste sneg, tako da je videti samo še ozek pasek pozne popoldanske svetlobe. In ko se še ta trudno privije k svojim tlam, se skriv ukrade rahel odsev v nizki kot v najgloblji ozadij in pozdravi staro podobo Zveličarjevo. Temni okvir je vegast in podoba skoraj črna, vendar kleči Ivan pred njo in blaženost mu sije iz oči. Njemu to blede obličje z ustnicami, od bolečine spaznenimi, in očmi, ljubezen prosečimi, lepota vseh svetov. Vsega, kar je pomanjkljivega, niti ne vidi. Zanj so poteze Gospodove polne tistih nebes, ki jih srečuje sleherni jutro in ki so za njegovo srečo edina velika ljubezen.

Tema tišči čim dalje gosteje medenj in med prostor. Daleč, daleč zveni jasen smeh fantičkov — v zvoniku bje ura. Tedaj prisloni Ivan prav plaho gosli ob brado in dolahko zagode pesem o ljubezni:

Poljubil si me z ustni svojimi,
zato molčim;
pogledal s svojimi si me očmi,
zato ihtim.

34

Oh kar čez noč
se razcvetelo hrepenenje je
kot spev cvetoč.

Jurka popada resen strah, da ne bi njegov prijatelj zaslovel za tercijskega. Obesil si je namreč nad posteljo podobico naše ljube Gospe, ki mu jo je dal brat Egidij, pokleka vsako jutro in vsak večer pred njo in tiho moli. Kaj takega še niso doživeli, odkar je zamenjal magister Ehrwald pristanega Avgušlina Anrainerja. Če ni, da bi človek moral moliti, moli vendar samo pred skušnjo ali kadar si kaj prav posebnega nakoplje! Saj mora človek že tako dovolj dostikrat moliti: moliti pred jedjo in po jedi, moliti pred šolo in po šoli, po peti, šestkrat na teden peti pri maši, najmanj po dvakrat pri blagoslovu! Da o devetdnevnicah in procesijah niti ne govorimo! In zdaj v adventu zornice in večernice! Vsakikrat pridiga! — Ivan pa ti gre in moli čisto sam od sebe brez konca in kraja v mrzli spalnici, ko so drugi že zdavnaj zlezli daleč čez ušesa pod odejo.

Ta »brez konca in kraja« pri teh pobožnostih traja po pravi uri kvečjemu po deset minut, toda za Jurka je muka sleherni minuta. Jurko čuti, kar Ivan niti ne slutne — kako se štirikrat po dvoje oči obrača izpod oguljenih odev ven proti rjavi glavi, ki se, nalahno sklonjena v zatilnik, kakor negibna senca odraža od sive stene. In čeprav je tema, vendar bere Jurko iz žarečih isker, ko jih vidi utrinjati se skozi temo na prijatelja, kako tovariši porogljivo strme, Ivana rahlo prezirajo in ostudno sumničijo, da je licemerec. In zazdi se mu sem pa tja, da sliši hihetanje ali zbadljivo besedo in trdno sklone, da izbiže zjutraj na poti v šolo Ivanu to budalost ali da tega in onega premlati. Zjutraj pa ne naredi ne tega ne onega.

Kadar gre Ivan v šolo, se mu oči iskrijo od radosti; nobena kepa mu ne izgreši in kadar tekmujejo, kdo bo prej, mu mišičaste noge zmagoslavno dosežejo šolska vrata. Pa ko se Jurko nekega dne spravi na Naceta, ga začne zbadati in pikati, da bi izzval iz njega zlo besedo in bi ga potem lahko korenito premikastil, ali ti ne pride vprav takrat pater rektor po hodniku, gre mimo in ga pomenljivo pogleda, kakor da ga hoče z očmi predreti? Za vraga — toda saj sam ne ve več tako natančno, ali je takrat navsezadnje tudi res mislil obljubiti, da ne bo nikomur več nagajal in se ruval, — vendar hoče biti mož-beseda. Skriv pa se le nadeja, da kdaj ta ali oni vendarle sam začne. Tedaj glej gori!

In tako se nič ne pripeti. Slednji večer in slednje jutro kleči Ivan pred posteljo in vsakikrat se Jurku dozdeva, kakor da bliskajo oči drugih čim porogljiveje nanj. Dokler se nekega večera nenadoma ne pojavi med vrati Mirko, da bi še nekaj opravil, ter glasno zakliče, preprosti kmečki fantič, ki se mu zdi čudna vsaka stvar:

»Ojej! Lejte, Ivan pa je še zmeraj zamaknjen!«

Kot bi ga pičil gad, šine Jurko kvišku.

»Kaj to te bi mar?« zapiha.

Krotki Mirko ves vztrepeta in samo iskreno reče:

»O Marija, ali je pobožen!«

To pa je že preveč! Kaj takega ne sme kar tako omazati najdražjega mu tovariša! Ta osel bi ga osmešil na vse večne čase! Kot strela skoči Jurko iz postelje in že je pri vratih in že drži Mirka za vrat.

»Kaj — ti — ti, kaj rasteš — na, da se upokojiš!«

Plosk — udari Jurkova roka presenečenemu, nedolžnemu Mirku v obraz.

»Saprabol, tam se pa tepejo,« se razveseli Peterček v zunanji spalnici in zavrne na bojišče; Damijanček za njim. Po vseh posteljah se zgane.

Slovenska kuharica
S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjigarna.